

העותרות : 1. האגודה לזכויות האזרח בישראל, ע"ר 580011567
2. קו לעובד, ע"ר 580175545

ע"י ב"כ עוה"ד ע"י ב"כ עו"ד מיכל תגר ו/או אבנר
פינצ'וק ו/או עודד פלר ו/או גדיר ניקולא ו/או דבי גילד-
חיו ו/או טל חסין ו/או ניצן אילני ו/או הגר שחטר ו/או
רעות שאער ו/או הילה שרון ו/או עדן גלעד ו/או יעל
זיידמן ו/או אלזה בונייה

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

-נגד-

המשיבה : הנהלת בתי המשפט

ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
רח' מח"ל 7, ירושלים
טל': 073-3920000 ; פקס : 02-6468053

עתירה מינהלית

מוגשת בזאת עתירה מינהלית מטעם העותרות במסגרתה מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן את הסעדים הבאים :

- א. להורות למשיבה, הנהלת בתי המשפט, לשנות את תנאי מכרז 5/2026 – לאספקת שירותי תרגום למערכת בתי המשפט (להלן: "המכרז"), המיועד לאיתור ספקים לשירותי תרגום ומתורגמות לכלל מערכת בתי המשפט בישראל, וליתן בו לכל הפחות ניקוד זהה לרכיב האיכות, כפי שניתן לרכיב המחיר;
- ב. להורות למשיבה לתקן את המכרז באופן שיכלול קריטריונים מפורשים להיבטי איכות מקצועית של שירותי התרגום וינקדם לטובת תחרות על איכות ושיפורה;
- ג. להורות למשיבה לכלול במכרז תנאי סף למתורגמנים ולתקצב מיון מקצועי והכשרה למתורגמנים;
- ד. להורות למשיבה לכלול במכרז מנגנון או הוראות המיועדות להבטחת שכר מינימלי למתורגמנים שיספקו שירות מכוח המכרז;
- ה. להורות למשיבה לתקן את המכרז באופן שיכלול תמורה מובנית למתורגמנים בגין רכיבים בסיסיים לשירות, ובתוכם חניכה, השתלמות, מיון, תמורה על זמני נסיעה ותמורה על ביטולי דיונים, ולהבטיח כי התמורה המשולמת בהתקשרות מושא המכרז לא תהא גירעונית ביחס לשכר המתורגמנים על מכלול עלויותיו, לרבות אלה הנובעות מהבטחת איכות השירות ובקרה עליו.
- ו. להאריך את המועד להגשת הצעות כך שזה יחול 45 ימים לאחר תיקון הוראות המכרז בהתאם לסעדים א'-ה' לעיל.

בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע, כי הליקויים בהוראות המכרז המפורטים בעתירה זו, הם פגמים חמורים היורדים לשורשו של עניין, וכי הותרת נוסחו הנוכחי של המכרז, בהינתן השלכותיו הקשות, אינה סבירה באופן קיצוני ואף שקולה להיותו מכרז הפסד.

בנסיבות אלו, מתבקש בית המשפט הנכבד לעשות שימוש בסמכותו מכוח סעיפים 15(1) ו-8 לחוק בתי המשפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000, ולהורות על תיקון הוראות המכרז כמבוקש בעתירה זו.

בד בבד עם הגשת עתירה זו מוגשת בקשה למתן צווי ביניים וצווים ארעיים. הואיל ונספחי הבקשה דנא ונספחי העתירה זהים, ועל מנת שלא להכביד על תיק בית המשפט הנכבד, ואלא אם בית המשפט יורה אחרת, יצורפו הנספחים לבקשה בלבד ובית המשפט מתבקש לראות בהם כאילו צורפו גם לעתירה.

העתק המכרז מצורף ומסומן ע/1.

סמכות: לבית משפט נכבד זה **סמכות עניינית** לדון בעתירה על פי פרט 5 לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, תש"ס-2000.

לבית המשפט הנכבד **סמכות מקומית** לדון בעתירה משום שהוראות המכרז נקבעו בירושלים.

האגרה: 2,329 ₪ על פי פרט 20 לתוספת לתקנות בתי המשפט (אגרות), תשס"ז-2007.

הליכים נוספים: לא ידוע על הליכים נוספים באותו נושא.

א. מבוא

אין מושיבים בסנהדרין אלא בעלי קומה, ובעלי חכמה, ובעלי מראה, ובעלי זקנה, ובעלי כשפים, ויודעים בשבעים לשון, **שלא תהא סנהדרין שומעת מפי המתורגמן**.
(תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף יז ע"א א')

1. המכרז מושא העתירה מסדיר את ההפעלה של אחד מאותם שירותים שהופרטו ומוכרזו חרף היותם ניצבים בצומת דרמטי של זכויות אדם, עשיית צדק וחקר האמת – שירות התרגום בערכאות בתי המשפט בישראל. עשרות אלפי דיונים בשנה מתורגמים לעברית וממנה, למתדיינים או עדים שאינם שולטים בעברית. בהתאם לנתוני המכרז, בין 38 אלף ל-50 אלף דיונים בשנה נזקקו לשירותי תרגום (נספח 8 למכרז – נתוני הזמנות תרגומים לשנים 2021-2024). רבים מהם אינם דוברי עברי ברמת שפת אם, ונמנים על קבוצות מיעוט: ערבים, עולים, אנשים כבדי שמיעה, מהגרי עבודה, מבקשי מקלט ועוד.

2. שירותי התרגום ניתנים למי שנאשמים בפלילים (לפי סעיפים 140-142 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982); למי שהגישו תביעה נגד מעסיקיהם בבתי הדין לעבודה; למי שמבקשים משמורת על ילדיהם בבתי המשפט למשפחה; למי שהסתבכו בהליכי הוצאה לפועל או פשיטת רגל; ולרבבות מקרים ועניינים אחרים שאליהם נדרשים בתי המשפט בישראל.

3. שלא כמו שופטי הסנהדרין שנדרשו לידיעת 70 שפות, השופטים והדיינים בערכאות בישראל, אינם מסוגלים להנגיש שפתית את ההליך המשפטי למי שאינם דוברי עברית, ובוודאי לא לכל השפות הרלוונטיות לכלל המתדיינים בפניהם. גם לו ידעו כולם שבעים שפות, מתורגמות בבתי משפט בעידן המודרני, אינה מלאכה שיפוטית. זוהי דיסציפלינה המעוגנת בתיאוריה, מגובה במחקר אקדמי ומקצועי, עם כללי אתיקה והתנהגות, סטנדרטים מקצועיים, ונהלים מומלצים.

4. לפני כשני עשורים החליטה הנהלת בתי המשפט להפריט שירות זה, ולרכשו במיקור חוץ ובאמצעות מכרז. עד מהרה ניכר היה כי השירות אינו מספק; וכפי שיובהר להלן, נשכרו יועצים שונים והחל תהליך לשיפור

רמת השירות. המכרז הקודם – מכרז פומבי 63/18 לאספקת שירותי תרגום ומתורגמות במערכת בתי המשפט (להלן: **המכרז הקודם** או **מכרז 63/18**) שימש במשך שנים כמסגרת המכרזית היחידה להסדרת שירותי התרגום בבתי המשפט.

המכרז הקודם מצורף ויסומן ע/2

5. אף שמדובר היה במסגרת חסרה, לקויה ובלתי מספקת כשלעצמה, כלל המכרז הקודם – לפחות במישור הנורמטיבי – שורה של מנגנונים שנועדו להתמודד עם ההיבטים המקצועיים של השירות, ובהם התייחסות לתנאי סף למתורגמים, מבחן מקצועי, חניכה, הכשרה ותחזוקה מקצועית, ניהול רשימת מתורגמים מורשים, וכן מנגנוני בקרה, פיקוח ואפשרות להסרת מתורגמן מרשימת המורשים במקרה של ליקויים. ואולם, חלק ניכר ממנגנונים אלה לא יושם הלכה למעשה. על רקע זה, ניתן היה לצפות כי המכרז החדש יחזק, ידייק ויתקצב את רכיבי האיכות שנקבעו במכרז הקודם ויפעל לעגנם באופן שיאפשר יישומם. בפועל, קרה ההיפך הגמור: לא רק שהמכרז אינו מתקן את פגמי המכרז הקודם, הוא נסוג משמעותית מן המעט שנקבע בו בכל הנוגע להתמקצעות ואיכות השירות, הוא משנה את ניקוד ההצעות ומטה אותן לטובת תחרות על מחיר בלבד, והוא מסיר או מחליש רכיבים מקצועיים מהותיים.

6. אם במכרז הקודם הוכנסו, אף אם לא יושמו, אלמנטים של בקרה ופיקוח על הרמה המקצועית של התרגום, וכן נכלל בו שלב אופציונלי של סינון, הסמכה והכשרה של המתורגמים – המכרז הנוכחי נעדר הוראות שמטרתן להבטיח את איכות השירות ואת הכשרתם של העוסקים בו. אם לא די בכך, הרי שגם הדגש הכלכלי במכרז הוסט: אם במכרז הקודם הציון הורכב משני מדדים שווים במשקלם של איכות ומחיר, הרי שבמבנה הזה הוחלט להעניק את מירב הניקוד למחיר (60%), וזאת בהיעדר כל מנגנון להבטחה כי השירות שייבחר לא יהיה גירעוני אל מול זכויות המתורגמים עצמם, מי שמספקים את השירות בפועל ושהמשיבה מאפשרת העסקתם באופן שנעדר כל הגנה של משפט העבודה הקוגנטי (העסקה כ"פרילאנסרים"). המבנה הכלכלי של המכרז יוצר תמריץ מובנה להגשת הצעות הפסד ולהוזלת השירות על חשבון איכות התרגום, תנאי ההעסקה של המתורגמים, והאינטרס הציבורי בקיומו של שירות תרגום מקצועי במערכת המשפט.

7. כל זאת נעשה בניגוד למגמות המקצועיות בתחום התרגום המשפטי בעולם, וחרף מרכזיותו בהליך המשפטי ובעשיית הצדק. המכרז מושא העתירה מסיר מהשירות הנדרש כל היבט מקצועי ואיכותי, ומשאירו מופקר באופן מלא לכוחות השוק במחירי רצפה. ההתפרקות מהאחריות לאיכות השירות, על כל רבדיה המממשים – מימוש זכויות יסוד של גישה לערכאות והליך הוגן – היא מוחלטת. אין במכרז ולו רובד אחד, שיבטיח תרגום מקצועי ומדויק. אם מעת לעת תקבל מערכת המשפט תרגום מדויק ומקצועי, הדבר יהיה תלוי אך ורק ברצונו הטוב של מתורגמן זה או אחר, או ביד המקרה. המכרז עצמו אינו עושה דבר להבטיח זאת, ולו ברמת סבירות בינונית. כפי שיובהר ויומחש להלן, המכרז מושא העתירה מייצר מירוץ לתחתית של תחרות על המחיר הזול ביותר בלבד, תוך הפקרה מוחלטת של רמה התרגום ואיכותו, כמו גם של זכויות העוסקים במלאכה עצמה – המתורגמים.

8. לא למותר לציין, שההחלטה על הרעה ונסיגה לעומת הוראות המכרז הקודם, באה לאחר שהעותרות שבו ופנו אל המשיבה בנוגע לצורך לשפר את שירותי התרגום הניתנים בבתי המשפט, תוך מתן הצעות אפשריות והזמנה לקיום שיח בנושא. במסגרת פניות אלו עמדו העותרות על כך שלכל הפחות על המשיבה לקיים את ההוראות שעייגנה בעצמה במכרז (אז, המכרז הקודם) ולא יישמה. והנה, בעוד המשיבה טוענת בפני העותרות כי תקופת המכרז הקודם כבר קרובה לסופה, ולכן "לא ניתן לחולל מהפכות" ערב פרסום המכרז החדש, כל שעשתה המשיבה הוא להסיר אפילו את המעט שהופיע במכרז הקודם על מנת שלא

תידרש ליישמו, ולהסיט עוד יותר את כובד המשקל לעבר תחרות על מחיר בלבד, על חשבון איכות השירות החשוב.

9. תרגום מהימן, מדויק ומקצועי של ההליך המשפטי עבור בעלי דין, עדים ומשתתפים שאינם שולטים בעברית, אינו מותרות ואינו עניין טכני. המשיבה אינה רשאית לערוך מכרז אודותיו משל היה מדובר בשירותי הדפסה או כריכת מסמכים. מקום שבו בעל דין אינו דובר את שפת ההליך, אינו מבין את השאלות המופנות אליו ובית המשפט אינו מבין את תשובותיו – קיים חשש מהותי לעיוות הדין וקושי ממשי לחקר האמת ולעשיית הצדק. איכות התרגום מהווה תנאי להשתתפותו של צד בהליך, להבנת המתרחש בו, למתן עדות והכרעה במהימנותה, למימוש זכות הטיעון ולהבטחת הגינותו של ההליך כולו. תרגום מקצועי ומהימן אף מבטיח את אמון המתדיינים שאינם שולטים בעברית בהליך המשפטי, וכתוצאה מכך במערכת המשפט כולה. זאת בפרט, בהינתן שרבים מאותם מתדיינים ועדים משתייכים כעניין מבני, לאוכלוסיות מיעוט בישראל ולקבוצות מוחלשות.

ב. לוחות הזמנים ופניות העותרות למשיבה

10. המכרז מושא העתירה פורסם ביום 19.5.2026. לציבור ניתן כשבוע בלבד להצגת שאלות הבהרה (עד לצהרי יום 27.5.2026). לוח הזמנים הצפוף שפורסם עם המכרז כמעט שלא הפריד בין המועד למענה לשאלות הבהרה (31.5.2026), לבין המועד האחרון להגשת הצעות במכרז (8.6.2026). המועדים הוארכו בהמשך ל-2.6.2026 ו-10.6.2026, בהתאמה.

הודעה על דחיית מועדים מצורפת ותסומן ע/3

11. נכון להיום ניתנים שירותי התרגום במערכת המשפט מכוח המכרז הקודם, שפורסם בשנת 2018. לפי מכתב ששלחה המשיבה לעותרות בינואר 2026, כחלק מתכתובת ביחס לבעיות שבמכרז הקודם (על כך בפרק ה.4 להלן; לתשובת המשיבה ר' נספח ע/18 בהמשך), נמסר כי ההתקשרות מכוח המכרז הקודם הסתיימה ביום 31.12.2025, אך ועדת הפטור במשרד האוצר אישרה את הארכתה עד ליום 30.6.2026, או עד ליצירת התקשרות מכוח המכרז החדש, לפי המוקדם מבניהם.

12. באותה תשובה מינואר 2026 נכתב, כי "המכרז החדש נמצא בשלבי תיקוף ועתיד להתפרסם במהלך הרבעון הראשון של שנת 2026, כאשר ההתקשרות עם הספק הזוכה צפויה להתחיל ברבעון השני של שנת 2026". חרף זאת, כאמור, המכרז פורסם לבסוף רק באמצע מאי, במחצית הרבעון השני, כחודש וחצי לפני תום ההארכה שאישרה ועדת הפטור. לא נעלמה מעינינו תקופת החירום ששררה בחודש מרץ עקב הלחימה עם איראן, אך נציין כי מתגנב החשד שהיבטים הנוגעים לכמה מהסעדים מושא עתירה הוכנסו למכרז בשלב מאוחר ובכך הביאו לדחיית פרסומו; היבטים אשר מסירים הוראות הנוגעות להבטחה ובקרה על איכות שירותי התרגום ולפיקוח עליהם, שהופיעו במכרז הקודם ולא יושמו, ועמדו בלב התכתובת הענפה בין העותרות למשיבה.

13. על תכתובת זו נפרט בהמשך. בשלב זה נציין, כי ביוני 2024 פרסמו הקליניקות המשפטיות שבפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב דוח על איכות שירותי התרגום הניתנים בבתי הדין לעבודה (הדוח נכתב בידי הח"מ עת הייתה מנחה קלינית באוני' ת"א). מחקר זה הועבר למשיבה, בלא התייחסות. החל מיולי 2025 החלו העותרות לפנות למשיבה בנושא, בתקווה כי הפניות יובילו להכרה בקיומה של בעיה, להליך חשיבה מעמיק על צרכי המערכת והמענים היכולים להינתן על ידה, וליישום מספר הוראות במכרז הקודם שלא יושמו.

באוקטובר 2025 השיבה המשיבה לעותרות, כי היא למעשה מכירה בבעייתיות איכות התרגום הניתן על ידה, אך כי ניתן לקוות שלבעיה זו יינתן מענה טכנולוגית (AI) ואין צורך להידרש לאילו מההצעות או הבקשות שהועלו בפניה. בהמשך, וכחלק מהמשך התכתובת בין העותרות למשיבה בנושא, שלחה המשיבה לעותרות את מכתבה האמור מינואר 2026 בנוגע למכרז החדש. בהקשר זה כתבה שם המשיבה ביחס לבקשות העותרות להטמיע בו מלכתחילה שינויים להבטחת איכות שירות, שהמכרז כבר נמצא בשלבי תיקוף ואמור להתפרסם תוך חודש וחצי, וש"בנסיבות אלו, אף אם נתעלם לצורך העניין מן הבעייתיות עליה עמדנו בשוק המתורגמנים ומן הסוגיה התקציבית, **ברי כי לא ניתן לעשות מהפכות של הרגע האחרון בהוראות המכרז החדש**, דבר שיעמיד בספק את האפשרות לבחור זוכה שיהיה מסוגל לספק את השירותים בהיקף" (ההדגשה הוספה).

כאמור, קשה שלא לקבל את הרושם, שמהפכות דווקא הוכנסו – על רקע פניות העותרות בנושא לטובת יישום שלבים חשובים שנקבעו במכרז הקודם, אבל שלא על מנת לשפר את השירות, אלא על מנת לאפשר למשיבה להימנע מקיום המעט שהיא עצמה סברה שיש לעשות לשם הבטחת איכותו.

14. אף על פי שהעותרות היו בקשר ישיר עם המשיבה אודות המכרז הקודם והחדש (העותרות אף ביקשו מפורשות להודיען מתי עתיד להתפרסם המכרז, לאחר שלא פורסם כמובטח ברבעון הראשון לשנת 2026), המשיבה לא טרחה ליידע את העותרות אודות פרסומו. העותרות איתרו אותו באופן עצמאי כמה ימים לאחר פרסומו, ופנו למשיבה ביום 25.5.2026, בדרישה דחופה לתיקון תנאי המכרז. העותרות הבהירו כי חלף מחשבה מעמיקה על כשלי השירות שניתן עוד תחת המכרז הקודם וחלף ניסיון להטמיע תיקונים נדרשים או אף ליישם את מעט הסעיפים הרלוונטיים שהיו במכרז הקודם, במכרז החדש שהתגבש במקביל לתכתובת הענפה, החליטה המשיבה להסיר הוראות בנוגע לאיכות השירות ולמדדים שיבטיחו אותה, ולפרסם הוראות רזות ומצומצמות אף יותר מאלה של המכרז הקודם, ולשנות לרעה את היחס בין הניקוד על איכות לניקוד על מחיר. אי לכך, דרשו העותרות לתקן את הפגמים במכרז (על פגמים אלו נרחיב בהמשך).

העתק פניית העותרות מיום 25.5.2026 מצורף ויסומן 4/ע

15. ביום 2.6.2026 פירסמה המשיבה את המענה לשאלות ההבהרה מטעמה, בלא כל התייחסות לדרישות העותרות ובלא לטרוח להשיב להשגותיה. כאמור, המועד להגשת הצעות במכרז קבוע ליום 10.6.2026.

העתק מענה המשיבה לשאלות ההבהרה מצורף ויסומן 5/ע

16. בהתאם ללוח הזמנים שלעיל, ובשים לב לכך שהמשיבה לפי החלטתה קבעה לוח זמנים מצומצם ואף נמנעה מלעדכן את העותרות על פרסום המכרז חרף התכתובת ענפה עובר לפרסומו – מוגשת עתירה זו בסמוך למועד הגשת ההצעות במכרז; ועמה מוגשת בקשה למתן צו ביניים וצו ארעי.

ג. הצדדים לעתירה

17. **העותרת 1** היא ארגון זכויות האדם הגדול בישראל, ובין היתר מייצגת בעתירות עקרונית בסוגיות של שוויון והנגשת שירותים חברתיים. **העותרת 2** היא ארגון זכויות אדם הפועל מזה 30 שנים להגנה על זכויותיהם של העובדים המוחלשים במשק, ברובם עובדים שאינם שולטים בעברית ונזקקים למתורגמנים בהליכים משפטיים.

18. **המשיבה**, הנהלת בתי המשפט, היא שפירסמה, באמצעות ועדת מכרזים, את המכרז מושא עתירה זו, והיא האמונה על ניהולם של עשרות אלפי דיונים מתורגמים בשנה.

ד. זכות העמידה של העותרות

19. העותרות הן ארגוני זכויות אדם ותיקים, ולא אחת משמשות עותרות ציבוריות "בנושאים שונים בעלי חשיבות ציבורית כללית, הקשורים לשלטון החוק במובנו הרחב ולעניינים בעלי אופי חוקתי" (בג"ץ 651/03 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' יו"ר ועדת הבחירות לכנסת השש-עשרה, פ"ד נז(2) 62, 69 (2003)). בתי המשפט שיבחו לא פעם את העותרות בגין הגשת עתירות שהביאו בפניהם סוגיות הנוגעות לזכויות אדם של הציבור בכלל ושל אוכלוסיות מוחלשות בפרט:

"אני נכון להניח כי העובדים הזרים - רוב שבהם - נכונים לשאת את הפגיעה בכבודם ובחירותם; וגם אם אין הם מקבלים פגיעה זו באהבה, מקבלים הם אותה בהכנעה שבדלית-ברירה. אפשר אף כי דרך חיים זו היא הנורמה המקובלת במקומותיהם, ומכל מקום מקבלים הם עליהם את גורלם ובלבד שיוכלו לשלוח למשפחותיהם את המנה החודשית לקיומן. ואולם גם אם נכונים הם העובדים הזרים להיכנע לגורלם, אנו לא נסכים כי תופעת הסדר הכבילה תמשיך ותשרור בקהלנו. אכן, שפר גורלם של העובדים הזרים, החלשים והפגועים שבקירבנו, ונחלצו לעזרתם אנשים טובים, מתנדבים בעם - אלה הם העותרים שלפנינו - ובזכותם של אוהבי-חסד אלה נתמזל מזלנו ונתגלגלה זכות לידינו להגן על צלם האנוש של אותם עובדים. ואנו נגן עליהם, על העובדים הזרים, הגם שלא ביקשו זאת מאיתנו." (בג"ץ 4542/02 עמותת "קו לעובד" נ' ממשלת ישראל, פ"ד סא(1) 346, 404 (2006)).

ועוד:

"... הסעדים המבוקשים בעתירה הינם זכות העיון בנהלים ובהוראות של המשיב בכל הנושאים הקשורים למינהל האוכלוסין ודרישה לפרסומם. מדובר בעתירה העוסקת בנושא בעל חשיבות עקרונית מהמדרגה הראשונה לציבור בכלל ולציבור הנזקקים לשירותיו של המשיב בפרט, ולא בכדי התאחדו כל הארגונים העוסקים בזכויות האדם ונזעקו להגישה. ראוי לציין לחיוב את ארגוני זכויות הפרט שראו להתאחד יחדיו ולפעול בנחישות למען עניין ציבורי כה חשוב ורגיש לכלל הציבור." (עת"ם (ירושלים) 530/07 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משרד הפנים, פסקה 2 לפסק הדין (5.12.2007)).

20. לעותרות זכות עמידה בעתירה זו, אף שאינן מציעות במכרז, שכן עניינה אינו בפגם מסחרי-תחרותי רגיל אלא בפגמים מהותיים הנוגעים לרובד הפנימי של המכרז: איכות שירות ציבורי חיוני, נגישות שפתית להליך המשפטי המהווה חלק מזכות הגישה לערכאות ומהזכות להליך הוגן, זכויותיהם של מתדיינים שאינם דוברי עברית, וזכויות המתורגמנים המבצעים בפועל את העבודה. בנסיבות אלה, וכאשר קיים אינטרס ציבורי מובהק בביקורת שיפוטית על תנאי המכרז, וכן קושי מובנה לצפות כי מציעים במכרז עצמם יתקפו פגמים אלה, קמה לעותרות - כגופים ציבוריים העוסקים בהגנה על זכויות יסוד של האוכלוסיות הנפגעות מן המכרז ומהשלכות השירות נעדר הבקרה - זכות עמידה מובהקת.

21. ויודגש: השחקנים הישירים עצמם במכרז, אינם צפויים בהכרח להביא בפני בית משפט נכבד זה את מלוא האינטרסים העומדים על הפרק, בוודאי לא אלה של הציבור עצמו. המציעים, הלכה למעשה, מהווים ידה הארוכה של המשיבה. אין להם בהכרח עניין לחשוף את הפגיעה במתדיינים שאינם דוברי עברית, או את

הפגיעה במאות המתורגמנים המעניקים את השירות במחירי רצפה ובמתכונת העסקה של פרילאנסרים, נטולת הגנות של משפט העבודה הקוגנטי.

22. כידוע, בעת בחינת ה"רובד הפנימי" של מכרז, נודעת חשיבות מיוחדת לארגון שאין לו אינטרס כלכלי או תחרותי ולנגד עיניו שטובת צד מעורב והציבור בכללותו (השוו: יגאל מרזל "הרובד הפנימי של המכרז הציבורי" **משפט ועסקים** יח 363 (2014) (להלן: **מרזל**)). כפי שנפסק, אינטרסים ציבוריים הם "חלק בלתי נפרד מדיני המכרזים" (עע"ס 9241/09 **שלג לבן 1986 בע"מ נ' עיריית אשקלון**, פסקה 3 (2010) (להלן: **עניין שלג לבן**)).

23. מתן זכות עמידה לעותרות בנסיבות ענייננו תואמת את המגמה שהתפתחה בפסיקת בתי המשפט להרחבת זכות העמידה בנסיבות דומות (ע"א 334/01 **מדינת ישראל נ' אבו שינדי**, פ"ד נז(1) 883 (2003) (להלן: **עניין אבו שינדי**); וראו גם לאחרונה: עת"מ 40028-03-24 **כוח לעובדים - ארגון עובדים דמוקרטי נ' משרד הרווחה**, שאוחד עם עת"מ 68533-02-24 **דנאל אדיר יהושע בע"מ נ' מדינת ישראל - משרד הרווחה** (11.11.2024) (להלן: **עניין דנאל**)). נוכח זהות האינטרסים ביחס לסוגיות שעל הפרק בין המציעים לבין משיבה, אם לא תינתן לעותרות זכות עמידה ביחס להוראות המכרז, תאבד האפשרות לביקורת שיפוטית על סוגייה שבירורה הוא אינטרס ציבורי מובהק.

ה. העובדות

ה.1. על מהות התרגום בהליכים משפטיים

24. המתורגמנות המשפטית היא תחום מקצועי ייחודי בתוך עולם התרגום, שעניינו תיווך לשוני בהליכים משפטיים, באופן המאפשר לבעלי דין, עדים ומשתתפים אחרים בהליך שאינם שולטים בשפת ההליך, להבין את המתרחש בו, להשמיע את קולם, וליטול חלק אפקטיבי בהליך. אין מדובר בפעולה טכנית של "העברת מילים" משפה לשפה, אלא בשירות מקצועי בעל חשיבות ישירה לעשיית צדק, לחקר האמת, לשוויון בפני החוק, ולמימוש הזכות להליך הוגן (ר' רות מוריס "מס שפתיים או: מתורגמנות במערכת המשפט בישראל", **הד האולפן** 91, משרד החינוך (2007); מרים שלזינגר "מתורגמנות עבור נאשם תלוי-תרגום כאתגר משפטי ולשוני" **העברית שפה חיה** ב' (1999)).

25. מתורגמנות משפטית מחייבת מכלול רחב של מיומנויות מקצועיות: שליטה גבוהה מאוד הן בשפת המקור והן בשפת היעד, יכולת להבין דקויות לשוניות, משלבים, מטאפורות, דו-משמעויות ודיבור בלתי סדור, בקיאות מספקת במונחים משפטיים ובהיגיון ההליך, יכולת ריכוז, זיכרון ועבודה תחת לחץ, וכן מודעות עמוקה לגבולות התפקיד ולחובות האתיות המוטלות על המתורגמן. בין אלה בולטים במיוחד החובה לדיוק, מלאות, נייטרליות, חיסיון, היעדר ניגוד עניינים, וההבחנה בין תרגום לבין פרשנות, סיוע או ייעוץ.

26. הספרות המקצועית והמחקר ההשוואתי מלמדים, כי במדינות רבות התגבשה לאורך השנים תפיסה של מתורגמנות משפטית כדיסציפלינה מקצועית עצמאית. בהתאם לכך פותחו מנגנונים של מיון, הכשרה, הסמכה, קודי אתיקה, פיקוח ובקרת איכות, לצד הנחיות ייעודיות לשופטים ולעורכי דין בדבר אופן ניהולו של הליך מתורגם. תפיסה זו נשענת על ההבנה כי בית המשפט, שאינו שולט בדרך כלל בשפת המקור הרלוונטית לתרגום, תלוי באופן כמעט מלא במקצועיותו של המתורגמן, וכי תרגום לקוי עלול לפגוע בהתרשמות מן העד, לשבש את הבנת העדות, להעצים פערי כוחות, ואף להביא לעיוות דין (ר' נרי סבניה-גבריאלי, **מתורגמנות בתי משפט מטעם מדינת ישראל: בחינה ביקורתית של רמת המקצועיות**, עבודת תיזה לתואר שני (בר אילן, 2008) (להלן: **מתורגמנות, בחינה ביקורתית**)).

27. בעשורים האחרונים, בעוד השירות בישראל נותר בלא הליכי הסמכה ורישיון, במדינות אחרות (באנגליה, קנדה, דנמרק, ארצות הברית, אוסטרליה ושוודיה) התרחשו תהליכים של התמקצעות, הכוללים, בין היתר, הקמת מנגנוני הכשרה והסמכה למתורגמנים משפטיים, גיבוש מבנים ראויים להעסקת מתורגמנים וסטנדרטיזציה של איכות התרגום (מתורגמנות, בחינה ביקורתית, עמ' 61-54)). בשוודיה ההכשרה במתורגמנות קהילתית ומשפטית ממומנת במלואה על ידי המדינה, וההסמכה ניתנת רק לאחר בחינות בכתב ובעל פה; בדנמרק ההכשרה והבחינות נערכות במסגרת מוסדות אקדמיים, והמתורגמנים המוסמכים נכללים ברשימות ייעודיות המועברות לבתי המשפט ולמשטרה; ובנורבגיה אף הוגדר תפקיד המתורגמן בחקיקה, באופן המחייב אותו להתריע בפני בית המשפט על אי-הבנות המתעוררות במהלך התרגום (שם).

28. בישראל התחום נשאר מאחור, נטול אסדרה, פיקוח או סינון. כל מי שמצהיר שהוא יודע עברית ושפה נוספת, אף אם אין לו תעודת בגרות, עומד בתנאי הסף. אין בדיקה של ידיעת שפה כלשהי (במכרז הקודם דווקא עוגן מבחן מקצועי, אולם הוסר במכרז מושא העתירה; ר' עוד להלן). אין הגדרה ברורה של כללים או זכאויות, ואף לא של רמה נדרשת בשפת המקור או בעברית. אין בקרה ופיקוח על התרגום עצמו, להבדיל מהתשלום עליו.

29. בהנגדה בולטת להזנחת התחום, עומד הצורך עצמו בשירותי תרגום בישראל. רבים מתושבי ישראל אינם שולטים בשפה העברית כשפת אם. רבים מאזרחיה ותושביה של ישראל דוברים ערבית (התרגום לערבית מחזיק למעלה מ-75% מכלל התרגומים במערכת המשפט בשנים החולפות). יש שעלו לישראל בשנים האחרונות, ומשכך אינם שולטים בעברית. יש עולים ותיקים, לרוב מבוגרים יוצאי מדינות מזרח אירופה ואתיופיה, שאף הם לא רכשו שליטה בעברית (אלה ביחד מחזיקים כ-15% מכלל התרגומים). לצד זאת, ישנם מאות אלפי העובדים המוזמנים לעבוד בישראל באופן זמני (מהגרי עבודה המגיעים משלל מדינות, שמאז 7.10.2023 ממשלת ישראל החליטה לשלש את מספרם בישראל). התרגומים לשפותיהם לא אחת אינם זמינים, ובוודאי קשה לבקדם. יש עובדים פלסטינים, המוזמנים אף הם לעבוד בישראל, ומצטרפים לקבוצת הענק שדורשת תרגום לערבית וממנה. יש בני משפחה של אזרחים ותושבים, ששוהים בישראל בהליכי הסדרת מעמד, ומגיעים ממגוון שפות. יש מבקשי מקלט. יש אוכלוסייה של כבדי שמיעה הנזקקים לתרגום לשפת סימנים. יש אף אזרחים זרים השוהים בישראל ללא כל מעמד, ומוצאים עצמם במסגרת הליך משפטי שהם מנהלים, שמתנהל נגדם או שהם נדרשים להתייצב בו כעדים.

30. קשה להפריז בחשיבותו של תרגום נאות, איכותי ומקצועי, במסגרת הדיון המשפטי. תרגום לקוי או שגוי של עדות יכול להשפיע באופן דרסטי על תוצאת ההליך. הוא עלול לצייר את עדותו של העד כחסרה, מתחמקת ואף שקרית או מופרכת. במקרים קיצוניים, הוא עלול לעקר את העדות כולה ולהפוך אותה לבלתי שמישה בעליל. בהליכים מסוימים, הדבר יכול לחרוץ גורלות פשוטו כמשמעו (בהליכים פליליים, זכותו של נאשם לתרגום אף עוגנה בחקיקה ראשית). בהליכים אזרחיים שבהם הצד שכנגד שולט בשפה העברית, תרגום לקוי מעצים פערי כוחות שממילא קיימים בין הצדדים. חשיבותו של התרגום חורגת מתרגום העדות – היא חולשת על יכולתו של בעל הדין שאינו דובר עברית להבין את המתרחש בעניינו באולם, את הערות בית המשפט ואת עדותו של הצד שכנגד, ולהיות בשליטה על ההליך שהוא עומד במרכזו.

ה.2. איכות התרגום במערכת המשפט בישראל

31. במקום שהמשיבה תלך יד ביד עם תהליכי ההתמקצעות בעולם, עם השנים הלך והעמיק הפער בין הסטנדרטים המקצועיים שהלכו והתחדדו, לבין האופן שבו סופקו לאורך השנים שירותי התרגום בבתי

המשפט בישראל. בשנת 2018 החלה המשיבה, ככל הנראה, מהלך של ניסיון התמקצעות, כפי שעולה מתצהירה של גב' נרי סבניה-גבריאלי, ששימשה בשנים אלה יועצת במשיבה לעניין זה:

"החל משנת 2018 בקירוב ועד לפרוץ הקורונה בשנת 2020, נתתי להנהלת בתי המשפט שירותי ייעוץ בתחום מומחיות זה [מתורגמות משפטית; הח"מ], וערכתי עבורם תוכניות התמקצעות ביחס לשירותי התרגום, אשר לפי ממצאי התיזה שלי, אודותיהם אספר להלן, היו ברמה נמוכה ובלתי מקצועית בעליל. בין היתר וכחלק מאותה עבודת ייעוץ שביצעתי עבור הנהלת בתי המשפט, נכתב מילון מונחים משפטיים בסיסיים בשלוש שפות בתיקוף ע"י שופטים; עסקתי בשיפור המכרזים ובניסיון להכנסת סעיפים הנוגעים לדרישות איכות, ביצוע יום עיון להכשרת מתורגמנים, בחינות מיון למתורגמנים בשלוש שפות, וכתבת קוד אתיקה למתורגמנים כולל תיאור מקרים ושו"ת. הכוונה היתה, כפי שהבנתי אותה בזמנו, להטמיע מדדים של איכות ומקצועיות בתוך המכרזים הבאים, אשר באותה תקופה איסדר את השירות.

בשלב בו גויסתי כיועצת וכמלווה לתחום ועד לפרוץ מגיפת הקורונה, נראה היה כי קיימת הבנה במערכת שהשירות אינו מספק סטנדרט מקצועי ראוי, וכי יש לערוך בו שינויי עומק. בשנת 2019 כחלק מהייעוץ הרכבתי תוכניות למיון, הכשרה ותחזוקה מקצועית של מתורגמנים במערכת בתי המשפט, והייתי אמורה לרכז בהמשך את כל הנושא מטעם הנהלת בתי המשפט. לצערי, כל התכניות שערכתי נזנחו לחלוטין עם פרוץ המגיפה, כאשר התקציב להמשך הפעילות הופסק.

[...]

הנהלת בתי המשפט החליטה להפנות את מתורגמות בתי המשפט למיקור חוץ לפני שנים רבות, ומרגע שיצא מבין ידיה הסירה מהיבטים חשובים אלה אחריות, והיא מצפה שדיון מתורגם יתנהל מעצמו למישרין בלי בקרה או פיקוח. למעשה, אין גוף שעליו מוטלת האחריות הכוללת על הנושא; דאגתה העיקרית של המערכת סובבת סביב עצם התייצבות המתורגמן המתחייבת על פי החוק, ואין תשומת לב מספקת לסוגיית איכות התרגום. מהמחקר בשנת 2007 התברר כי כאשר מתורגמן שהוזמן לא התייצב, הסתפקה הנהלת בתי המשפט בהטלת קנס סמלי; ברוב המקרים לא היתה לאנשיה הבנה בפרמטרים המקצועיים של תרגום משפטי; ולא היה כל גורם מקצועי שיבחן האם מצב המתורגמות משביע רצון."

תצהירה של גב' סבניה-גבריאלי מצורף ויסומן ע/6

32. בשנת 2023, במסגרת פעילות הקליניקה לזכויות עובדים באוניברסיטת תל אביב, נערך מחקר שכלל תצפיות אודות הליכים מתורגמים בבתי הדין לעבודה בישראל. מהתצפיות התברר כי המקצועיות של המתורגמנים נמצאת על מנעד רחב שנע בין רמה שפתית ירודה (לעיתים בשפת המקור, לעיתים בשפה העברית דווקא) לבין תרגום מקצועי; כי הסיכויים לרמה מקצועית ירודה נוסקים, ככל שמדובר בשפה שאינה שגורה (כך למשל ביחס לשפות כמו תאית, סינהלה (השפה הרשמית והעיקרית בסרי לנקה) או סינית – שפות אותן דוברים רבות מהגרי עבודה ברישיון המוזמנים לעבוד בישראל בעבודות כפיים, בעידוד הממשלה); כי בכל מקרה אין כל בקרה על איכות התרגום; וכי והמתורגמנים בשטח מדווחים על תמורה ירודה ותנאים עלובים. מהצפייה בדיונים עלה כי לא קיים עניין מצד המערכת בכללותה באיכות

עבודתם של המתורגמנים או בליווייה המקצועי. כפי שצוין בדוח ("שפת הם", פורסם ביוני 2024) ובתצהירה של פרופ' הילה שמיר שהנחתה אקדמית את הקליניקה בשנה בו נעשה המחקר:

"ההתרשמות מהתצפיות בבתי הדין היתה שהתביעה מנוהלת מעל לראשו של התובע שאינו דובר עברית; שהבנתו את המתרחש אפסית; שאין ניסיון לגשר על הפער השפתי; ושמראש דיונים מתורגמים מאופיינים בכשלים ביורוקרטיים רבים. התמונה בכללותה מעלה חשש כי היעדר האסדרה וההנחיה, כמו גם אי-מימוש רכיבי יסוד שנקבעו במכרז – מסבות פגיעה חמורה ותשתיתית להיתכנות להליך מתורגם צודק."

תצהירה של פרופ' הילה שמיר מהקליניקה לזכויות עובדים באוניברסיטת תל אביב והדוח שמצורף לו כנספח נעשה בהנחייתה יצורפו ויסומנו 7/ע

33. היעדר ליווי, הכשרה, הנחיה – כמו גם תמורה עלובה והפקרת ההיבט הכלכלי של זכויות המתורגמנים לכוחות השוק על ההיצע והביקוש בהם – עולה אף מתצהירו של מר שרון קופל, המשמש מתורגמן לסינית במשיבה מאז שנת 2011:

"אני עובד כמתורגמן לסינית במערכת בתי המשפט מאז שנת 2011 בקירוב. משכך, אני מכיר היטב את מתכונת העבודה של המתורגמנים, את קשייה ואתגריה, וגם את מאפייני ההעסקה והתמורה.

אתחיל מכך שמתורגמנות, ובעיקר תרגום עוקב, היא מקצוע של ממש. היא דורשת אוצר מלים בשתי השפות, דיוק, התאמות תרבותיות, מהירות תגובה, יכולת בין-אישית גבוהה שנדרשת כדי לקרוא את הנימה של המלים בכדי להתאים להן מונח הולם בשפת היעד. היא דורשת ידע תרבותי שמאפשר להניח מילה בהקשר הרגיל, ולתרגמה בהתאם לו. היא דורשת סבלנות ותקשורת. מתורגמנות משפטית היא עולם שלם, גורלות נחתכים על האופן בו תתורגם תשובתו של עד. עורכי הדין נוטים להאריך בשאלות, ונדרשת הקשבה וריכוז מאוד גבוהים. המינוחים המשפטיים השגורים, דורשים גם הם תיווך שפתי והיכרות, על מנת להעבירם במדויק לשפת המקור של העד. עדים ומתדיינים רבים אינם בהכרח בעלי שפה אחידה ברמתה. הסינים השוהים בישראל, למשל, הם ברובם המכריע פועלי בניין והשכלתם דלה. יש להם מבטאים שונים, ודרכים מגוונות להתבטא. דרכים אלה דורשות אף הן גישור והיכרות, והעברתן לעברית מורכבת, בוודאי בלוחות זמנים עמוסים של בתי המשפט.

בתוך עולם מורכב זה, אנו, המתורגמנים, לא זוכים לכל הדרכה, הכשרה או סיוע. למעט פגישות זום עתיות בהן עוברים איתנו על נהלים כלליים (חלקם נוגעים לתשלום, אחרים לניגודי עניינים או קוד לבוש הולם), אנו לא מקבלים כל הקשר או תוכן מקצועי. לא בעת הכניסה למערכת, ולא תוך כדי העבודה.

אני עוד זוכר את הרגע שבו נכנסתי למערכת. אתה 'נזרק למים' להליך משפטי שאינך יודע את הקשרו, למונחים שאינך מכיר, ולסיטואציה זרה לך. אין הכנה לשלב הזה. האחריות אדירה.

[...]

לא בחנו את רמת התרגום שלי מעולם. לא לפני כניסתי למערכת, ולא לאחר מכן. לאורך השנים בהן אני עובד, חזיתי בתרגומים לסינית שהיו ברמה מבישה. הצטערתי שיש מתורגמנים המקבלים היתר לתרגם עבור רשויות החוק והמשפט, אולם השפה והיכולת שלהם כה נמוכות.

אתאר את מתפונת ההעסקה שלי, ושל כל המתורגמנים שאני מכיר. אנו מועסקים כ"פרילאנסרים". לא משנה כמה המערכת נזקקת לנו (בשפות מסוימות, בראשן ערבית, התדירות יכולה להיות מאוד גבוהה) – עדיין ההעסקה נעדרת כל הגנה של יחסי עובד-מעביד. ייתכן ובשפות נדירות, כמו סינית, יש לכך הצדקה. אבל מהיכרות עם מתורגמנים ותיקים בשפות שגורות יותר, לא אחת כל הכנסתם נסמכת על מתורגמנות בבתי המשפט.

השכר שלי נקבע לשעה, אולם כולל את הכל. הוא נקבע במו"מ מול הספק. אני אישית בעל כוח מיקוח מסוים, שכן אין בישראל הרבה מתורגמנים לסינית שדוברי עברית ברמה שלי. יכולתי להתמקח על היבטים מסוימים בשכר ובתנאים, למשל, לדרוש כי ישולמו לי לפחות שלוש שעות עבודה, גם אם הדיון קצר יותר, או לדרוש תגמול ולו חלקי על זמן ההגעה שלי לבתי משפט מרוחקים. בשפות השכיחות יותר, יש הרבה פחות יכולת מיקוח. השכר שלי הוא 90 ₪ לשעה, שנובע מכך שהשפה נדירה ולכן המערכת מתגמלת יותר את הספק על כך. בשפות השכיחות יותר, שקל למצוא בהם מתורגמנים (ערבית, רוסית, אמהרית), השכר מגיע לכחצי מכך, בין 40 ל-50 ₪ לשעה. שכר זה כולל כמובן הכל, שכן ההעסקה היא של פרילאנסר.

הדיונים כולם מתנהלים בערך באותן שעות, ולפיכך לא ניתן לעבוד במשך יותר משעות בודדות ביום. הדבר מביא לכך ששכר מקסימלי שאדם יכול להשתכר בעבודה זו, נמוך ביותר. הוא מגיע, ממתין, מתרגם, והולך, והשכר הוא לפי שעות התרגום בפועל מהרגע שהחל הדיון. לא ניתן להשלים שעות אחר הצהריים. הזמן שסגר לך הדיון, הוא שכר היומי. גם במקרה שלי, של שפה נדירה ו-90 ₪ לשעה, מדובר בשכר יומי של 270 ₪ לשלוש שעות, שמעבר להן לא ניתן לעבוד. זה פחות משכר המינימום היומי, למרות שהיום נתפס במלואו. כאשר השכר הוא חצי מכך, כמו במקרה של השפות השכיחות, ואין גם הגנה על זמן מינימלי – התמורה היא מביכה.

לאורך השנים לא היתה כל הצמדה של השכר. כאמור, אני מנהל מו"מ עם המנהל, ובגלל שכוח המיקוח שלי יותר טוב כי אין היצע, היתה פעם או פעמיים שקיבלתי העלאה כלשהי. לא ידוע לי שאחרים קיבלו העלאה, או שיש הצמדה למהו. לא למדד, לא לשכר המינימום. הכל מבוסס על יכולת מיקוח, אשר לחלק מהמתורגמנים אין."

תצהירו של מר שרון קופל מצורף ויסומן ע/8

34. הנה כי כן, התמונה ברורה: מתורגמנות משפטית היא תחום מקצועי מורכב, עתיר אחריות ובעל חשיבות, אך בישראל הוא נותר לאורך שנים בלא אסדרה מספקת, בלא מנגנוני מיון, הכשרה, הסמכה, פיקוח ובקרה ההולמים את מורכבותו. בעוד שבמדינות אחרות פותחו לאורך השנים סטנדרטים מקצועיים ברורים ותשתיות מוסדיות שמטרתן להבטיח תרגום איכותי, מלא וניטרלי, במערכת בתי המשפט

בישראל נותר השירות תלוי במכרזים, בספקים פרטיים, ובכוח אדם שאיכותו אינה נבדקת ואינה מפוקחת באופן שיטתי והוא אינו זוכה אף להגנות משפט העבודה הקוגנטי. הדברים מחריפים בהינתן התמחור הנמוך והתגמול הנמוך שמקבלים המתורגמנים, מה שמעודד את הטובים והמקצועיים שבהם לחפש מקורות הכנסה אחרים. הדברים עולים מהמחקר:

למיטב ידיעתי ונכון לשנים בהן עסקתי בתחום, כולל כיועצת מטעם הנהלת בתי המשפט, רוב המתורגמנים במערכת נטולי הכשרה במתורגמות, חסרי הסמכה, אינם מכירים כלים מקצועיים בסיסיים (כגון רישום בתרגום עוקב, הכרת מילונים, שיטות לאיסוף מונחים, ואופן ההתכוננות לדיוני הוכחות), ולא קיבלו הדרכה ראוייה לשמה לפני תחילת עבודתם; הם לא הודרכו מעולם באתיקה מקצועית או בכללים שאמורים להנחות אותם, ולכן הם שוגים בשגיאות אתיקה. לדוגמה, הם עשויים להימנע מפעולות הנחשבות לגיטימיות במקצועם (תרגום מן הדף), ולעומת זאת למלא תפקידים שהלגיטימיות שלהם שנויה במחלוקת, כגון סינגור (עד כדי מתן ייעוץ משפטי). בהעדר אפשרויות קידום על בסיס הצטיינות, אין מה שיעודד אותם להשתלם ולהשתפר; הם עובדים בתנאים קשים ללא תמיכה נפשית ותמיכת עמיתים הדרושה להם כדי להתמודד עם מצבי לחץ וטראומה שניונית; אין להם מעמד מוגדר בבית המשפט, דבר שהביא למקרים של פגיעה פיזית במתורגמנים; במשפטים פליליים אסור להם לקבל חומר-רקע על התיק (כגון כתב תביעה, גיליון האישום או פרטי חוות-הדעת של העד המומחה שהם עומדים לתרגם) ולכן אין ביכולתם להתכונן כהלכה לדיון ולשלוט בכל המונחים המקצועיים; שכרם נמוך ועבודתם חלקית, כך שאינם מגיעים אפילו לשכר המינימום ואינם יכולים להתפרנס בכבוד. מרביתם, לפי נסיוני, עובדים במקצוע זה בלית ברירה או כעבודת סטודנט, ונאלצים לעבוד בעבודות נוספות; מתורגמנים שצברו ניסיון עוזבים במקרים רבים את בתי המשפט בהזדמנות הראשונה בגלל יחס מזלזל, שכר נמוך ותנאים קשים, בשל יחסי האנוש הפגומים עם הזכיינים, אשר כל תשלום למתורגמנים גורע מהרווח שלהם, במצב בו שולי הרווח מצומצמים ממילא.

המתורגמנים שראיינתי למחקר, אף על פי שלא הכירו את הכללים המקובלים במקצועם, ידעו בכל זאת לעמוד על הדילמות המשפיעות על מתורגמנים רבים במערכות המשפטיות, והצביעו על אילוצים רבים שהם מתמרנים ביניהם ועל כשלי המערכת. הם רואים עצמם כמנוצלים וכנטושים הן על ידי מערכת המשפט והן על ידי הזכיינית.

אעיר כי אחד הממצאים המעניינים במחקר נגע לסוגיית תלונות שופטים. הזכיינית והנהלת בתיהמ"ש טענו כי שופטים מתלוננים כאשר מתורגמן אינו מתייצב לדיון, אך מספר התלונות על איכות התרגום "זניח". לעומת זאת, המתורגמנים ואחד האחראים סיפרו על תלונות רבות בנושא האיכות. במחקר אחר (חפר, 2007) רואינו שתי שופטות אשר טענו כי השופטים אינם מתלוננים משום שהם רואים את פגמי המערכת כהכרח שאין לו תקנה, ומנסים להתמודד איתו כמיטב יכולתם. הן הגדירו את התקווה לשנות את המצב "חלום באספמיה". בהעדר תלונות יכולות הרשויות לטעון שהכול כשורה, והזכייין אף טען שטיפולו בנושא קרוב לשלמות.

לסיכום, מניסיוני הן כחוקרת הן כיועצת פנימית במערכת, **מערכת השיפוט בישראל מקבלת את המתורגמנות הגרועה ביותר שניתן להשיג במגזר המתורגמנות הישראלי**. קשה להפריז בחשיבות הכשרת המתורגמנים, כדי שהדיון המתורגם יהיה שווה בערכו לדיון הלא-מתורגם ולא יעשה פלסטר את ערכי השוויון והצדק. הכשרת המתורגמנים צריכה לכלול השתלמויות שנתיות וכן השתלמות נפרדת לסוגי תרגום הדורשים מיומנות מיוחדת, כגון תרגום עדויות של קטינים בפני חוקרי נוער. מומלץ לתכנן את המערכת באופן שתתמוך בעבודת המתורגמנים ותעודד אותם להשתפר, ובכלל זה שיפור תנאי עבודתם ושכרם, הנהגת תמריצי שכר על בסיס איכות וניסיון, ועידוד תמיכת עמיתים; יש לדאוג לבחינות מיון טרם העסקת המתורגמנים וכן לבקרת איכות על עבודתם; יש לדאוג לקבלת משוב מהשופטים. לטעמי אף כדאי לעיין מחדש בנושא מיקור החוץ ולברר האם זו השיטה המתאימה ביותר לניהול המתורגמנות המשפטית, הן מבחינת האיכות והמקצועיות והן מהבחינה התקציבית. ובכל מקרה, יש לוודא כי הוראות המכרז, ככל שנשארים במודל זה, תומכות באיכותו המקצועית של השירות החשוב הזה, שכן מתורגמנות בתי משפט נוגעת לפעמים לדיני נפשות ממש. על כף המאזניים מוטלות סוגיות כגון חירותו של אדם, שמו הטוב, עתידו המקצועי, נישואיו, משמורת ילדיו, זכויות האזרח שלו ושאיפתו הבסיסית לצדק. יצוין, כי הואיל ורוב תלויי התרגום הם קבוצות מיעוט, מהגרים, ובישראל עולים חדשים, מחקרים בעולם הראו כי מידת הצדק שהם מקבלים בבית המשפט משפיעה על יחסם לכל מוסדות המדינה ועל תחושת השייכות למדינה.

מערכת המשפט מגדירה בקפדנות את תפקידו והכשרתו של כל אדם המופיע כמקצוען בפני בית המשפט; רק כאשר יש צורך לשמש לפה לתלוי-תרגום יכול לעשות זאת כל בר-בי-רב"

מתוך תצהירה של גבי סבניה-גבריאלי אשר צורף לעיל וסומן ע/6; ההדגשות אינן במקור.

35. הנה כי כן, לא מדובר בכשל נקודתי, אקראי או מקומי, ואף לא בבעיה המוגבלת לערכאה מסויימת. מדובר בכשל מערכתי, עמוק ומתמשך, הנוגע לאופן הגדרת השירות ותמחורו, למעמדם ותנאי עבודתם של המתורגמנים, להיעדר מיון, סינון הכשרה וליווי, ולמעשה – לכשלונה של המשיבה להבטיח בפועל נגישות לשונית להליך משפטי הוגן. על רקע זה, ובשים לב לכך שהמשיבה הועמדה על הכשלים לאורך שנים, ואף שכרה בעצמה ייעוץ נוכח הכרתה בבעיות היסוד – היה מצופה כי המכרז החדש יהווה מהלך של תיקון, התמקצעות וחיזוק מערך התרגום. בפועל, כפי שיפורט בהמשך, המכרז מושא העתירה אינו נותן מענה לכשלים הידועים אלא מעמיק ומנציח אותם.

ה.3. היקף השירות ואומדן התמחור לאורך השנים ובמכרז החדש

36. שירותי התרגום במערכת בתי המשפט ניתנים בהיקף נרחב, המעיד שאין מדובר בשירות הממוקם בשולי הפעילות המשפטית אלא בכזה הנמצא בלב. מספר הפעמים שבהן הוזמן מתורגמן לדיון עמד בשנת 2021 על 46,859; בשנת 2022 על 38,750; בשנת 2023 על 31,860, ובשנת 2024 על 46,182 (נספח 8 למכרז). המדובר בעשרות אלפי הזמנות תרגום מדי שנה, בפריסה כלל מערכתית, הכוללת בתי משפט שלום, בתי

משפט מחוזיים, בתי דין לעבודה, ועדות שחרורים, בתי משפט לתעבורה, בתי משפט למשפחה, ואף הליכים במתקני כליאה.

37. הנתונים מלמדים על התפלגות לשונית מגוונת, המצביעה אף על מהות האוכלוסיות הנזקקות לשירות זה. בשנת 2024, מתוך 46,182 הזמנות תרגום, 35,400 היו בערבית, 4,599 ברוסית, 1,919 באמהרית, 1,387 בטיגרית, ו-797 באנגלית. בנוסף נרשמו מאות הזמנות בשפות נוספות, ובהן תאית, צרפתית, ספרדית, סינית, רומנית, שפת סימנים בעברית, שפת סימנים בערבית, ושפות נוספות. גם בשנים 2022-2023 הייתה התמונה דומה: ערבית הייתה בפער ניכר השפה הדומיננטית ביותר, ולאחריה רוסית, אמהרית וטיגרית. מדובר במערך בהיקף נרחב, המשרת קבוצות אשר ממילא סובלות מפערים וחסמים שונים הנוגעים לגישתן לצדק ולמשאבים ציבוריים, כמו גם מתקשות ליתן אמון ברשויות החוק והמשפט.

38. ממענים לפניות העותרות לפי חוק חופש המידע התשנ"ח-1998 (להלן: **חוק חופש המידע**) לאורך השנים, עולה כי על אף שמדובר במערך תרגום רחב היקף של עשרות אלפי הזמנות בשנה, המשיבה אינה טורחת לאסוף נתונים בסיסיים ומרוכזים על אופן הפעלת השירות, ואו למפות נתונים רלוונטיים לפיקוח על התחום והבנת הצרכים המערכתיים. פילוחים חשובים, כפי שעולה ממענים לאורך שנים, אינם מנוהלים במערכותיה הממוחשבו של המשיבה. למעשה, המשיבה מחזיקה בתשתית נתונים חלקית בלבד ביחס לשירותי התרגום, ולא אוספת מידע מהותי אודות סוגי ההליכים בהם נדרש תרגום (פלילי, אזרחי, עבודה, כליאה, שחרורים וכיוצ"ב); סוגי הדיונים ומאפייניהם (דיוני מעצר, הוכחות, דיונים מוקדמים וכיוצ"ב). בעקביות ומאז שנת 2020, עונה המשיבה לבקשות לפי חוק חופש המידע, כי הפקת מידע ופילוח נתונים על עשרות אלפי תרגום בשנה, מחייבת מעבר ידני על תיקים רבים באופן המהווה הקצאת משאבים בלתי סבירה וכי הנתונים הידניים שנמסרו אינם מדויקים דיים לצורך הסקת מסקנות סטטיסטיות. על מנת שלא להכביד על בית המשפט הנכבד, יצורפו המענים בלא טבלאות האקסל שצורפו להם (ובהן מידע על שפות ומחוזות בלבד, לאורך השנים).

מענה לעו"ד קורבר מיום 14.9.2020 מצורף ויסומן ע/9

מענה לעותרות מיום 2.1.2024 מצורף ויסומן ע/10

מענה לעותרות מיום 25.5.2025 יצורף ויסומן ע/11

מענה לעותרות מיום 7.1.2026 יצורף ויסומן ע/12

39. עוד התברר מהמענים לבקשות לפי חוק חופש המידע, כי המשיבה אינה טורחת ליישם את מנגנוני המיון, ההכשרה, הבקרה והפיקוח שנקבעו במכרז 63/18; ואף לא מנגנונים פשוטים של מישוב השירות. לבקשת מידע על תוצאות סקרי שביעות רצון, על רשימות דרישות לשיפור השירות, על הנחיות לשופטים ועל יישום שלב ב' במכרז, ענתה המשיבה כי לא נמסרה רשימת דרישות שיפור לספקים וכי לא נוסח מבחן מקצועי בהליך המיון; כי גם שלב ב' במכרז - "הכשרה מקצועית ותחזוקה מקצועית" - לא הופעל; וכי הבדיקות המדגמיות של מתורגמנים לא בוצעו מעולם. ההסבר שניתן היה כי לא נמצאה חברה מקצועית שתפעיל את השלבים האמורים, אף לאחר פרסום מכרז ייעודי נוסף, וכי שלב ב' הוא שלב אופציונלי בלבד. דהיינו, ההוראות המכרזיות שנועדו להבטיח מיון, הכשרה, תחזוקה מקצועית ובקרה לא קוימו בפועל במשך שנים. במענה לבקשה לפי חוק חופש המידע מיום 25.5.2025 (נספח ע/11 לעיל) עלה כי תלוונת בעניין מתורגמנים מתבררות במסגרת אגף הביקורת ותלוונת הציבור, אך אין נוהל ספציפי המסדיר טיפול בהן.

40. הנה כי כן, ממענים לבקשות לפי חוק חופש המידע עולה תמונה עקבית: שירות התרגום במערכת בתי המשפט מופעל בהיקפים משמעותיים ביותר, אולם הנתונים הבסיסיים לגביו נאספים באופן חלקי בלבד, ומידע הדרוש להבנת היבטים מהותיים בשירות אינו מפולח. הדברים נאמרים על מנת להמחיש את ההזנחה והסרת האחריות שנקטת בידי המשיבה לאורך שנים ביחס לתרגום במערכת המשפט, ושאותם חלף תיקון ולו מינימלי – בחרה כעת המשיבה להעצים במכרז מושא העתירה. ויודגש: בכך שהמשיבה לא מפלחת את הדיונים לפי סוגם והענף המשפטי אליהם הם משתייכים, נמנע מידע חשוב הנוגע לסוג שיכול להשליך על מיון מתורגמנים והכשרתם הנדרשת. בכך היה אולי אף כדי לחדד את ההבנה של הנזק או הסיכון בדיונים שתורגמו שלא כהלכה. הזנחה זו של מיפוי נתונים קיימים ופילוחם, מצטרפת לכך המשיבה אינה אוספת מידע על איכות התרגום, נמנעת מעריכת משוברים אודות השירות, ואינה טורחת לאסוף מסקנות סטטיסטיות רלוונטיות. מהמענים אף עלה כי רכיבי ליבה של מיון, הכשרה, תחזוקה מקצועית ובקרה שנקבעו במכרז לא יושמו; כי אין מערך ייעודי ומובנה לפיקוח על איכות השירות; וכי בשפות מסוימות קיים קושי ממשי באיתור מתורגמנים. מכלול זה מחזק את הפגם החמור בבחירת המשיבה במקום להטמיע שיפור בהוראות המכרז החדש ולתקן כשליה אשר עליהם הועמדה, החליטה להעמיק ולהנציח אותם.

41. נתוני התקציב שנמסרו על ידי המשיבה מעידים על הפער בין היקף השירות לבין רמת התקצוב. בתשובת הנהלת בתי המשפט מיום 11.1.2026 (נספח ע/18 בהמשך) נמסרו נתוני ניצול בפועל של תקציב התרגומים לשנים 2024-2006. מנתונים אלו עולה כי בשנת 2018 עמד התקציב לשירותי התרגום בבתי המשפט על 4,794,642 ש"ח, בשנת 2019 על 3,950,114 ש"ח, בשנת 2020 על 5,130,162 ש"ח, בשנת 2021 על 5,931,086 ש"ח, בשנת 2022 על 6,317,405 ש"ח, בשנת 2023 על 5,939,303 ש"ח, ובשנת 2024 על 7,194,730 ש"ח. נתונים אלה, כאשר מציבים אותם לצד העלייה במספר הזמנות התרגום במהלך השנים כמובא לעיל, מצביעים על כך שלמרות הגידול המובהק בצורך ובהיקפים – התקצוב אינו משקף בנייה של מערך תרגום מקצועי, יציב ומפוקח.

42. השוואה גסה בין נתוני התקציב שמסרה הנהלת בתי המשפט לבין מספר הזמנות התרגום שצורפו כנספח 8 למכרז מלמדת כי סדר הגודל התקציבי הממוצע לכל הזמנת תרגום הוא נמוך ביותר: בשנת 2021 עמד ניצול התקציב על 5,931,086 ש"ח, מול 46,372 הזמנות תרגום – כלומר כ-128 ש"ח להזמנה; בשנת 2022 עמד התקציב על 6,317,405 ש"ח, מול 38,750 הזמנות – כלומר כ-163 ש"ח להזמנה; בשנת 2023 עמד התקציב על 5,939,303 ש"ח, מול 31,860 הזמנות – כלומר כ-186 ש"ח להזמנה; ובשנת 2024 עמד התקציב על 7,194,730 ש"ח, מול 46,182 הזמנות – כלומר כ-156 ש"ח להזמנה. בממוצע רב-שנתי מדובר בכ-156 ש"ח בלבד לכל הזמנת תרגום.

43. הזמנת תרגום יכולה להיות לקדם משפט קצר, ולהליך עדות ארוך. עוד יודגש, כי המערכת, כפי שידוע לכל, אינה מדייקת בזמנים, ולפיכך גם דיון קצר, הכולל זמני המתנה ושיח מחוץ לאולם – יכול לגבות זמן ניכר ממתורגמן במקום. הדברים נאמרים כדי להמחיש עד כמה נמוכה התמורה אשר תועבר בסופו של יום למתורגמן בקצה שרשרת האספקה, לאחר תקורות לזוכה במכרז ובהינתן שרכיבים רבים כלל אינם מתומחרים במכרז. אם מניחים, כפי שעולה מן החומר שבפני העותרות ומהתצהירים שהמצורפים לעתירה, שהזמנה אחת משקפת לעיתים קרובות 2-3 שעות עבודה בפועל של מתורגמן (כולל זמן ההמתנה לפני הדיון או במהלכו, בעת מגעים שמתנהלים בין הצדדים), הרי שהתקציב המערכתי משקף סדר גודל של כ-52 עד 78 ש"ח בלבד לשעת תרגום (ברוטו לספק, ולא כולל זכויות סוציאליות למתורגמן אשר אינן מתומחרות כלל). כל זאת עוד בטרם נוכו עלויות תפעול, נסיעות, המתנה, ביטולים, מוקד, חניכה

והשתלמויות – נתון המחזק את הטענה כי השירות מתקצב בחסר וכי מבנה המכרז יוצר לחץ מובנה להוזלת התרגום על חשבון איכותו ועל חשבון המתורגמנים עצמם.

44. במתכונת ההעסקה שעליה נסמך המכרז ושאותה הוא מאפשר באופן גורף – העסקת מתורגמנים כ"פרילאנסרים" או כנותני שירותים עצמאיים – כלל עלויות המס, הביטוח הלאומי, הפנסיה, ימי מחלה, חופשה, נסיעות, ציוד, זמן המתנה, ביטולים והתקורות הכרוכות בעצם זמינותו של המתורגמן מגולגלות על המתורגמן עצמו. משכך, אם במבט ראשון נדמה כי הסכומים המשולמים בגין כל הזמנת תרגום הם נמוכים, הרי שבקצה שרשרת ההתקשרות מדובר בתמורה שנשחקת עוד יותר, ושעלולה לרדת בפועל אל מתחת לרף שכר המינימום השעתי או היומי במונחי עלות עבודה אמיתית. בנסיבות אלה, ובהינתן שמדובר במכרז עתיר כוח אדם המבוסס על תחרות במחיר (כפי שנראה בהמשך), המכרז החדש משקף במובן זה את התמחור האמור לעיל), קם חשש ממשי כי המכרז הוא מכרז הפסד ביחס לתנאי העסקתם של המתורגמנים עצמם, וכי ההצעות שתוגשנה בו יישענו בהכרח על פגיעה בזכויותיהם של המתורגמנים, על שחיקת שכרם ועל הימנעות מהשקעה בהכשרה, חניכה ואיכות מקצועית. לנפקות המשפטית של הדבר, נתייחס בפרק המשפטי להלן.

45. אם כן, הנתונים המספריים מלמדים כי שירותי התרגום במערכת בתי המשפט אינם תופעה שולית או חריגה, אלא שירות ליבה רחב היקף, הניתן ברבבות מקרים מדי שנה ומשמש אוכלוסיות פגיעות ממילא, התלויות בתרגום לצורך מימוש זכותן להליך הוגן ולגישה לערכאות. קיים פער חריף בין היקף הפעילות וחשיבותה לבין שטחיות האסדרה והמשאבים המוקצים לשירות בפועל. כאשר שירות כה מרכזי, כה רגיש וכה נפוץ מתקצב בסדרי גודל כה נמוכים להזמנה, ואין בידי המערכת נתונים מלאים על סוגי ההליכים בהם הוא מיושם, קשיי האיתור של מתורגמנים והפעלת מנגנוני התרגום, מתבקשת המסקנה כי המערך כולו סובל מתמחור חסר, מהיעדר תשתית ניהולית ומקצועית מספקת, ומכשל מבני שמקרין במישרין על איכות התרגום, על תנאי עבודת המתורגמנים, ועל זכויותיהם של המתדיינים הנזקקים לשירות.

ה. פניות העותרות למשיבה ביחס למכרז הקודם ולצורך לטייב את שירות התרגום בבתי המשפט

46. כאמור לעיל, הדוח "שפת הם" שפורסם ביוני 2024 בידי הקליניקות המשפטיות באוניברסיטת תל אביב, נשלח להנהלת המשיבה בלא מענה או התייחסות (ר' תצהירה של פרופ' הילה שמיר, אשר צורף וסומן נספח ע/7 לעיל).

47. ביום 9.7.2025 פנו העותרות בעניין ליקויים חמורים בשירותי התרגום במערכת בתי המשפט. הפנייה נעשתה בשיתוף הקליניקה לזכויות בעבודה באוניברסיטת תל אביב, וכן בשיתוף חוקרות בעלות מומחיות בהנגשה שפתית ובתרגום מאוניברסיטת בר אילן ומהמרכז האקדמי רופין. בפנייה זו נוסחה בקשה להידרש למהלך עמוק של חשיבה, לימוד ולבסוף – אסדרה, הכשרה ייעודית ובקרה על איכות המתורגמנות במערכת בתי המשפט, ולערך שינויים דרמטיים בשירותי המתורגמנות בהליך המשפטי.

בפנייה נכתב, כי השירות הקיים נעדר שורה של יסודות בסיסיים ותשתיתיים הנדרשים להבטחת נגישות שפתית להליך המשפטי. בתוך כך עמדה הפנייה על ההכרח במיפוי הצרכים השפתיים, הקוגניטיביים והאתיים ממתורגמנים בהליך; קביעת דרישות-סף בסיסיות ממתורגמנים ומיון אפקטיבי; הכשרה ייעודית למתורגמנים שתגובש ותנוהל על ידי הנהלת בתי המשפט בשיתוף פעולה עם אנשי מקצוע המתמחים במתורגמנות בכלל ובמתורגמנות משפטית בפרט; תקצוב ראוי של שירותי התרגום על מנת לאפשר גיוס מתורגמנים מקצועיים; בקרה על איכות התרגום; וגיבוש נהלים משלימים להליך המתורגם,

בתוך כך נהלי ניגוד עניינים; נהלים והנחיות לשופטים לניהול ההליך המתורגם; ונהלים הקובעים את היקפי הזכאות ומעגנים מדיניות אחידה וקוהרנטית לזכאות לתרגום.

עוד הדגישו העותרות, שחלק מהכשלים במצב הקיים נובעים מכך שהמשיבה אף נמנעת מיישום מעט ההוראות שכן קבועות במכרז (הקודם) ושנועדו להבטיח מיון וחניכה של מתורגמנים וכן פיקוח ובקרה עליהם.

פניית העותרות מיום 9.7.2025 מצורפת ותסומן ע/13

48. פנייה זו נענתה ביום 15.10.2025. במענה זה טענה המשיבה, כי "הרשות השופטת רואה ערך רב בהנגשת ההליך המשפטי לכל, לרבות על ידי מתן תרגום מקצועי לכל מי שזקוק לכך, אף אם לא נקבעה זכאות מפורשת בדין. כפי שציינתם בפנייתכם היסודית והמפורטת, סוגיית התרגום ראויה לטיפול מערכתית מתקדם וארוך-טווח. לכן, לאחר מספר דיונים שנערכו בנושא, הוחלט להשקיע באמצעים דיגיטליים אשר עתידים לספק תרגום סימולטני/עוקב מדויק ומקצועי, תוך שימוש בבינה מלאכותית ובטכנולוגיות קיימות בשוק, בהתאמות הנדרשות. נושא זה נכנס לתוכנית העבודה לשנת 2026 של חטיבת חדשנות ויישום מדיניות בהנהלת בתי המשפט וילווה על ידי לשכות מנהל בתי המשפט / סגנו ומערך הדיגיטל הלאומי. אנחנו מבקשים להודות לצוותכם על המחקר והעבודה החשובה בתחום, אשר הובילו לקידומו".

מענה מאת המשיבה מיום 15.10.2026 מצורף ויסומן ע/14

49. יובהר, כי הסרת האחריות מצד המשיבה בהסתמך על צפי לפיתוח טכנולוגי שיסיר ממנה את האחריות לשירות, כי כיום לא קיים בעולם פיתוח דומה, וכי השאיפה כי האחריות תוסר בגינו, אין לה על מה לסמוך. בהתאם לתצהירה של ד"ר טניה ווינובה – בעלת תואר ד"ר בחקר התרגום, חוקרת ומרצה באוניברסיטת בר-אילן ובמכון להגירה ושילוב חברתי במרכז האקדמי רופין, ומומחיות להנגשה לשונית במוסדות ציבור, תרגום, מתורגמנות והגירה - ההישענות על פתרון טכנולוגי עתידי אינה תוכנית עבודה אלא השערה ספקולטיבית. כדבריה:

"אכן, בשנים האחרונות חלה התקדמות משמעותית בפיתוח טכנולוגיות שפה מבוססות בינה מלאכותית, לרבות מערכות לתרגום אוטומטי ולתרגום בעל-פה בזמן אמת. עם זאת, נכון ליוני 2026, לא ידוע על מערכת משפטית כלשהי בעולם שהסדירה מסגרת רגולטורית או מקצועית המאפשרת להחליף מתורגמנים אנושיים בהליכים משפטיים באמצעות מערכות בינה מלאכותית. גם במדינות המובילות בתחום הרגולציה של בינה מלאכותית, ובהן אוסטרליה, ארצות הברית ומדינות האיחוד האירופי, הדגש הוא על פיקוח אנושי, ניהול סיכונים ואחריות מקצועית, ולא על החלפת אנשי מקצוע.

האיחוד האירופי, למשל, מסווג מערכות בינה מלאכותית המשמשות את מערכת המשפט כמערכות בסיכון גבוה בשל השפעתן האפשרית על זכויות יסוד ועל הזכות להליך הוגן. בהתאם לכך, נקבע כי נדרש פיקוח אנושי אפקטיבי על הפעלתן.

לצד ההתקדמות הטכנולוגית, קיימות עדיין מגבלות משמעותיות המונעות הסתמכות על תרגום אוטומטי בהליכים משפטיים: קושי בתרגום מדויק של מונחים משפטיים, זיהוי דיאלקטים ומבטאים, התמודדות עם רעשי רקע ודיבור חופף, הבנת הקשר תרבותי ופרגמטי, זיהוי מצבים של אי-הבנה המחייבים הבהרה, וכן התמודדות עם סוגיות אתיות ומקצועיות המתעוררות במהלך האינטראקציה.

מחקרים מראים כי גם מערכות מתקדמות ממשיכות לייצר טעויות, השמטות ועיוותים, במיוחד בשיח מורכב ורגיש. בהליך משפטי, טעות לשונית עלולה להשפיע ישירות על זכויותיהם של בעלי הדין ועל תוצאות ההליך.

מתורגמות משפטית אינה פעולה טכנית של העברת מילים בלבד. היא כוללת העברת משמעות מדויקת, זיהוי עמימות, תיווך בין מערכות לשוניות ותרבותיות, שמירה על כללי אתיקה מקצועית וניהול תקשורת במצבים מורכבים ורבי משתתפים. משום כך, הספרות המקצועית רואה בהליכים משפטיים סביבות "בעלות סיכון גבוה", שבהן כל טעות עלולה לפגוע בזכות להליך הוגן. מטרת המתורגמות היא להבטיח השתתפות אפקטיבית בהליך המשפטי, ולא רק העברה מילולית של תוכן הדברים. יכולותיהן של המערכות הטכנולוגיות הקיימות אינן מאפשרות כיום להבטיח רמת הבנה, דיוק ואמינות הנדרשים בהליך משפטי.

בנוסף, השימוש במערכות בינה מלאכותית מעורר שאלות מהותיות של אחריות מקצועית, אמינות, פרטיות ואבטחת מידע. קושי זה מתחדד לנוכח העובדה שמערכות בינה מלאכותית עלולות לייצר טעויות או מידע שגוי באופן שאינו תמיד ניתן לזיהוי בזמן אמת. נכון להיום, אין מענה רגולטורי ברור לשאלה מי יישא באחריות במקרה של טעות תרגום שתוביל לפגיעה בזכויותיו של נאשם, עד או בעל דין.

לאור האמור, עמדתם המקצועית של כלל המומחים בתחום, למיטב ידיעתי המקצועית, היא כי בשלב הנוכחי אין מקום להחלפת מתורגמים אנושיים מקצועיים במערכת בתי המשפט באמצעות טכנולוגיות בינה מלאכותית. ככל שיישקל שילוב של טכנולוגיות תרגום אוטומטיות בעתיד, עליו להיעשות באופן מוגבל, מבוקר ותחת פיקוח אנושי מלא, כחלק ממערך שירותי השפה הקיים ולא כתחליף לו.

תצהירה של טניה ווינובה מצורף ויסומן ע/15

50. בהתאם, ביום 4.11.2025, הבהירו העותרות למשיבה כי אין בפתרון טכנולוגי ספקולטיבי ובעל בעיות רבות משל עצמו, כדי ליתר את הצורך באסדרה, פיקוח, הכשרה, מיון ותקצוב הולמים – כבר בעת הנכחית. העותרות הוסיפו עוד, שכיום אין מערכת טכנולוגית שמסוגלת לספק מענה לתרגום משפטי, שלא ידוע אם תפותח בעתיד הנראה לעין, ושמיילא בהינתן חשיבות הדברים יש לגבש מענה למצב הקיים, ויישומו המיטבי אף קריטי לטובת הטמעה אי שם בעתיד, של כלי סיוע טכנולוגיים.

מענה העותרות מיום 4.11.2025 מצורף ויסומן ע/16

51. ביום 1.12.2025 פנו העותרות שוב, בדרישה ליישום רכיבים שהופיעו במכרז הקודם (ושכמפורט בהמשך, הוסרו מהמכרז מושא עתירה זו) שנוגעים לאיכות התרגום ואינם מיושמים, ובכלל זה מיון, חניכה, בקרה והכשרה. העותרות ציינו כי נושאים אלו אף אינם מחייבים חשיבה מחודשת או תכנון ארוך טווח, אלא פשוט יישום של היבטים שהמשיבה עצמה כבר מצאה שהם חיוניים להבטחת איכות התרגום בהליך המשפטי, ושאי-יישומם עומד בסתירה למכרז (הקודם).

פניות העותרות מיום 1.12.2025 תצורף ותסומן ע/17

52. ביום 11.1.2026 השיבה המשיבה לפנייה באופן מפורט. במענה זה לא חלקה המשיבה על טענות העותרות בדבר קיומו של כשל עמוק ומתמשך במערך שירותי התרגום. אדרבה, מהתשובה עולה כי המשיבה מכירה בכך שהציע המתורגמנים העומד לרשותה הוא דל, בעייתי ומוגבל באיכותו, בוודאי בהינתן המשאבים המוקצים לו; כי היקף צריכת שירותי התרגום של מערכת בתי המשפט הוא חריג וגדול; כי קיים קשר ישיר בין רמת השירות לבין רמת התקצוב; וכי במצב הדברים (והתקצוב) הקיים לא ניתן, לשיטתה, גם לדרוש רמה מקצועית גבוהה יותר וגם להבטיח היצע מספק של מתורגמנים.

המשיבה אישרה הלכה למעשה כי מנגנוני מיון, הכשרה, בקרה ומשוב שנקבעו במכרז (הקודם) אינם מיושמים, או מיושמים באופן חלקי וזניח בלבד – אחד משום שהוא "אופציונלי", אחר משום שלא נמצא ספק מתאים להפעלתו, ואחד נוסף משום שהפעלתו תדלל עוד יותר את מאגר המתורגמנים הזמינים (!).

בד בבד, במקום להסיק מן הדברים כי יש לתקן את מבנה המכרז, להגדיל את התקצוב, לחזק מנגנוני איכות, או לאכוף את הדרישות הקיימות שנקבעו, המשיבה ציינה, כי "לא ניתן לעשות מהפכות של הרגע האחרון במכרז החדש", שעומד לצאת לדרך. נכתב, כי "הואיל והמכרז החדש צפוי להיות בתוקף למשך פרק זמן מינימאלי של 12 חודשים, ממילא אין טעם לבחון בנקודת הזמן הזו את ההיתכנות לאימוץ הצעותיכם, כולן או חלקן, במסגרת הוראות המכרז שיפורסם, אם יפורסם, לאחר סיומו, לא כל שכן לאור התפתחותם המואצת של פתרונות טכנולוגיים מבוססי A.I, שלא מן הנמנע שעד לפרסומו של המכרז הבא ייתרו את הצעותיכם ולמצער את חלקן. בהקשר אחרון זה יוער, כי להערכתנו בחינת הכלים הטכנולוגיים ואימוצם תתרחש בטווח זמן של עד כשנה, דבר שיביא להפחתה דרמטית בהיקף צריכת שירותי המתורגמנים האנושיים".

הלכה למעשה, חרף ההכרה המפורשת ברמה הירודה של השירות ובהשפעת המבנה התקציבי על איכותו, הבהירה המשיבה כי אין בכוונתה לנקוט צעדים מערכתיים ממשיים לתיקון הכשלים, אלא להותיר על כנו מערך לקוי, בלתי מפקח ובלתי מוסדר דיו, תוך דחיית עיקר המענה למועד בלתי ידוע בעתיד, מתוך הנחה כי תוך מספר חודשים יימצא לבעיה מענה טכנולוגי.

מענה המשיבה מיום 11.1.2026 מצורף ויסומן ע/18

53. כאמור לעיל, במסגרת התשובה האמורה הודיעה המשיבה כי המכרז החדש מצוי בהליכי תיקוף וכי הוא צפוי להתפרסם עד סוף חודש מרץ 2026 (דהיינו, תוך חודש וחצי). בשלב זה המתינו העותרות לפרסום הוראות המכרז החדש; בין לבין פרצה המלחמה עם איראן. משהמכרז לא התפרסם, ועם שוך הלחימה, השיבו העותרות למשיבה ביום 26.4.2026. העותרות הדגישו כי נוכח הודאת המשיבה בכשלים הקיימים במערך הקיים ושקשורים קשר הדוק עם המכרז (הקודם), על המשיבה לנקוט כבר עתה צעדים ממשיים, ובכלל זה מיון, הכשרה, פיקוח והסדרה של השירות – היבטים שממילא מעוגנים במכרז (הקודם), ושמתשובות המשיבה עולה שאין בכוונתה לשנותו בשלב זה. עוד ביקשו העותרות לעדכן בדבר פרסום המכרז החדש, שאמור היה להתפרסם ולא פורסם.

תשובת העותרות מיום 26.4.2026 מצורפת ותסומן ע/19

54. כארבעה וחצי חודשים לאחר שהודיעה המשיבה כי מאוחר מדי לערוך מהפכות, פורסם המכרז מושא עתירה זו. כפי שנראה, שינויים מרחיקי לכת נעשו, אפשר אף להגדירם מהפכות, אולם רק לרעה. למרות פניות במשך חודשים ארוכים, המשיבה החליטה להסיר מהמכרז החדש כל מנגנוני מיון, חניכה, הכשרה ובקרה, שלפחות במכרז הקודם היו קיימים דה-יורה, ולהעצים את משקל המחיר על חשבון איכות השירות. לא הוכנסו במקביל שינויים אחרים שיכולים להבטיח את איכות התרגום או להגן על זכויות המתורגמן.

יודגש כי למרות בקשתן המפורשת של העותרות, נמנעה המשיבה מלהודיע על מועד פרסום המכרז החדש, או לעדכן את העותרות בדבר פרסומו, או בדבר היבטי ההכשרה וההתמקצעות שהוסרו ממנו. היא הגדילה וקבעה לוחות זמנים אשר מקשים מאוד על תקיפת המכרז או תיקונו, וקבעה מועדים מצומצמים ביותר אף מהמענה מצדה לשאלות הבהרה ועד סגירת תיבת ההצעות במכרז. בחירה זו השליכה על לוח הזמנים להגשת עתירה זו.

ה.5. פגמי המכרז החדש והשוואה למכרז הקודם

55. כמצוין בפרק לעיל, מזה שנים שירות התרגום אינו מאוסדר, אינו מפוקח, ואינו מקיים במינימום של אחריות מצד המשיבה על רמתו. כפי שתואר, המשיבה בחרה להידרש להיבטים מקצועיים של הסוגיה כבר בשנת 2018. בשנת 2024 פורסם מחקר בנושא ונשלח למשיבה; ובשנת 2025 הועברו הפניות מצד העותרות בנושא. נוכח אלה, ניתן היה לצפות כי המשיבה תידרש לשיפור הפגמים במכרז החדש.

56. כפי שהוטעם בפניות העותרות שתוארו לעיל, גם המכרז הקודם לא סיפק מענה מלא לצורכי השירות, וחלק מהרכיבים שנקבעו בו לטובת איכות השירות ופיקוח עליו – ובכללם מנגנוני מיון, הכשרה, חניכה, תחזוקה מקצועית ובקרה – לא יושמו הלכה למעשה.

כך, במכרז הקודם נקבעה בסעיף 2.6.1.2 הוראה בדבר פיתוח שלב אפקטיבי למתורגמנים (ההוראה לא יושמה, לדברי המשיבה בתשובתה מינואר 2026 – משום שהדבר יקטין עוד יותר את היצע המתורגמנים שהמשיבה מתקשה "לגייס" במבנה המכרז הקודם); בסעיפים 2.10.1.6 ו-2.10.1.19 נקבעו הוראות בדבר בקרה ובדיקה על איכות התרגום (לדברי המשיבה, היא ניסתה להתקשר במכרז עם בעלי ידע מקצועי שיכולים לקיים פיקוח כאמור על המתורגמנים, אך איש לא ניגש למכרז הרלוונטי); ובסעיף 2.6.2 נקבעה הוראה בדבר מה שהוגדר כ"שלב ב'" למכרז בדבר גיבוש הכשרה מקצועית ותחזוקה שוטפת למתורגמנים (סעיף שלא הופעל מעולם, לדברי המשיבה אך משום שהוא אופציונאלי, וללא מתן נימוק אמיתי לכך; ניתן להניח שהדבר נובע מהצורך לתקצבו).

57. משהמשיבה הייתה מודעת היטב לכשלי המערך, ניתן היה לצפות כי המכרז החדש יתקן את החסר, יחזק את מנגנוני האיכות, ויהפוך את הרכיבים הקיימים לשימיים, מפוקחים ומתוקצבים. בפועל אירע ההפך: המכרז החדש מתעדף בגלוי מחיר על פני איכות; הוא אינו משמר אפילו את הרף המכרזי הקודם, אלא מסיר או מחליש רכיבים מקצועיים שכבר הופיעו במכרז הישן, ובהם מנגנון המיון המקצועי, ההכרה התקציבית בהכשרה ובתחזוקה מקצועית, ומסגרת פיקוחית משמעותית יותר על איכות השירות.

58. משכך, אין מדובר בהפעלת שיקול דעת תכנוני רגיל מצד הרשות, אשר בחרה בין חלופות מקצועיות לגיטימיות, אלא במהלך רגרסיבי מובהק, שבמסגרתו המשיבה נסוגה ביוזעין מאחריותה לאיכות השירות. במקום לאכוף, לתקצב ולשפר את הרכיבים שהוכרו בעבר כנחוצים ולפעול ליישומם כפי שנדרש בפניות העותרות – בחרה המשיבה למחוק אותם או לרוקנם מתוכן, ובה בעת להעצים את מרכזיותו של רכיב המחיר.

59. אשר לרכיבים בעייתיים במכרז הקודם, אלה דווקא נותרו על כנם במכרז זה. כך, גם המכרז החדש ממשיך להישען על מודל של מיקור חוץ, בלא יצירת גוף מקצועי מטעם הנהלת בתי המשפט שישא באחריות כוללת לאיכות התרגום; גם בו נשמרת ההכרה הגורפת בהעסקת מתורגמנים כעצמאים, בלא הגנה ממשית על שכרם ותנאיהם; וגם בו רכיבי עבודה אינהרנטיים לשירות – ובהם נסיעות, המתנה, זמן הכנה, ביטולים, למידת מונחים וחניכה מלאה – אינם מתומחרים ומייצרים מבנה תמחור הפסדי. דהיינו, במקומות בהם המכרז החדש אינו גרוע יותר מהמכרז הקודם, הוא מותיר ללא תיקון את אותם כשלים

יסודיים שהמשיבה כבר ידעה על קיומם לאורך שנים. לכך יש להוסיף, כי המשיבה אך הגדילה את המשקל שניתן במסגרת בחינת ההצעות לרכיב המחיר, על חשבון רכיב האיכות(!).

למען הבהירות, נמחיש את ההבדלים בין שני המכרזים בטבלה בכמה סוגיות מרכזיות:

נושא	מכרז 63/18	מכרז 5/2026
משקל איכות/מחיר	50% איכות, 50% מחיר (פרק 5 למכרז)	40% איכות, 60% מחיר (פרק א', בסעי' 4).
הליך מיון למתורגמנים ומבחן מקצועי	דרישות סף בסיסיות והליך מיון מקצועי באמצעות מבחן אשר המשיבה נוכחת בו וקיים בו ציון מעבר; המבחן בודק רמת שפת מוצא ורמת עברית (פרק 2 ובפרט בע' 2.6.1.1).	כל הליך המיון הוסר; הקליטה טכנית בלבד ונעדרת כל ממד מקצועי (פרק 2.6, שלבי קליטה והעסקה).
חניכה	חניכה רזה ולא מתוקצבת (מתוקצב רק החונך ולא הנחנך; אין התייחסות לשום רובד מקצועי לרבות סוג הדיון, משכו, ותק החונך, ואף לשפה הנדרשת (סעי' 2.6.1.2).	חניכה רזה ולא מתוקצבת (כפי שהיה במכרז הקודם; סעי' 2.6.1.2).
הכשרה מקצועית ותחזוקה מקצועית	במכרז קיים שלב שלם, שלב ב', שהוא אופציונאלי וכותרתו "הכשרה מקצועית ותחזוקה מקצועית", ונועד להסדיר ידע מקצועי לרבות קורסים, ימי עיון, והשתלמות. השלב כולל קורס מקצועי אשר בו אף ציון מעבר (סעי' 2.6.2).	שלב ב' בכללותו הוסר כמנגנון מערכתי. לא קיים שלב הנוגע להכשרה מקצועית; מתוכו נותר רק תת-פרק קטן וזניח בשלב ב' כולו – שני ימי עיון שנתיים אשר חובה רק להשתתף באחד מהם, באחריות הספק וללא תקצוב נפרד (סעי' 2.6.1.1). תת הפרק אודות מידע מקצועי כתוב ללמידה עצמית שיסופק בידי המשיבה, נמחק אף הוא.
אחריות על מידע מקצועי ותכנים	עיגון אחריות המשיבה לספק מידע מקצועי כתוב וחובה על הספק להרכיב מילון מונחים מקצועי אותו תהא המשיבה אחרית לתקף; אחריות ספקים להבטיח התמצאות בחומר המקצועי שפותח והועבר (סעי' 2.6.2.3).	הוסר.
פיקוח ובקרה	ביקורי פתע, בדיקות, שיפור רמה (למשל: על התמצאות במילון ובידע המקצועי, סעי' 2.6.2.3.4); על רמה מקצועית מינימלית (סעי' 2.6.2.3.7); סקר שביעות רצון (סעי' 2.10.1.20).	אין בקרה מקצועית הלכה למעשה. הוסרה הכוונה לערוך סקר שביעות רצון אחת לחצי שנה.

נושא	מכרז 63/18	מכרז 5/2026
תמחור	תומחרו בנפרד רכיבים הנוגעים לרמת השירות: קורס מקצועי; יום עיון מקצועי; הכשרה ותחזוקה מקצועית. אין תמחור עלות מינימלית המבטיחה זכויות מתורגמנים בקצה השרשרת.	תשלום לפי שעת ביצוע בפועל בלבד, ללא רכיבים נלווים בכלל להיבטים מקצועיים. אין תמחור עלות מינימלית המבטיחה זכויות מתורגמנים בקצה השרשרת. לא נקבע מינימום לתמחור שעותי והתמחור ייקבע במסגרת ההתקשרות בהתאם להצעת הזוכה במכרז, לפי הכלל הרגיל של ההצעה הזולה.
נסיעות/המתנה/ביטולים/ זמן הכנה/כוננות	לא מוסדר ולא מתוקצב.	לא מוסדר ולא מתוקצב.
מתכונת העסקה	הכרה מפורשת ורחבה בפרילאנסרים.	הכרה מפורשת ורחבה בפרילאנסרים.

1. הטיעון המשפטי

1.1 מבנה המכרז יוביל בהכרח להגשת הצעות גירעונית

60. מושכלות יסוד הן, שחל איסור על רשות ציבורית לאפשר זכייה של מציע כאשר הצעתו הפסדית או גירעונית. ממילא חל איסור על רשות ציבורית לפרסם מכרז גירעוני, שכן התוצאה מפרסום מכרז שכזה הינה כי כל המציעים יציעו הצעות גירעוניות (ר' בין היתר ע"מ 3499/08 **רון עבודות עפר ייזום ופיתוח מ.א. בע"מ נ' ועדת המכרזים – עיריית עפולה** (18.1.2009) (להלן: עניין רון)).

61. בענייננו, גירעונית המכרז מתבטאת בשורה של גורמים, בראשם הטיה למדד מחיר על פני מדד האיכות; ובניית התחרות על מודל של תשלום לפי "שעת תרגום", תוך הוצאה החוצה של שורה של רכיבים אשר אמורים להיות מגולגלים לאותה שעת תרגום, ואינם מתוקצבים בנפרד. בתוך כך, כפי שהובהר לעיל, המכרז מחייב חניכה וצפייה בדיון, אולם מתמחר רק מתורגמן אחד על פני שניים שחייבים במהלך (את החונך אך לא את הנחנך). המכרז מחייב ימי עיון בתשלום למתורגמנים, אולם אינו מתקצב את ימי העיון ולא את התשלום למתורגמנים על נוכחות בהם. המכרז אינו מתקצב היבטים יסודיים בשירות, אותם הוא דורש מפורשות, כך למשל תשלום למתורגמן כונן בערבית הנדרש בהוראות המכרז.

62. לכך יש להוסיף את העובדה שהמכרז מאפשר תשלום למתורגמנים בלא כל יחסי עבודה, דהיינו, תשלום כ"פרילאנסרים", ובדרך זו מאפשר המכרז לספקים לעקוף את הוראות הדין בדבר עמידה בשכר מינימום, תשלום זכויות סוציאליות, ימי חופשה ומחלה ועוד. לכתחילה מדובר כפי שתואר בתמחור צפוף ורזה מאוד (עלות ריאלית לשעת תרגום בקושי מגיעה לתשלום שכר מינימלי למתורגמנים, בוודאי לא עם היבטים רחבים במכרז אינם מתומחרים).

63. בהמשך לאמור, מדובר במכרז עתיר כוח אדם אשר עוקף את הגדרתו ככזה, על כל הנובע מכך, עת הוא מאפשר העסקת מי שמעניקים את השירות בדרך של "פרילאנסרים". למעשה, המכרז מכיר במפורש באפשרות להעסקת מתורגמנים כעצמאיים, אך אינו קובע מנגנון מינימלי שיבטיח כי התמורה שתגיע

לקצה השרשרת תעמוד ברף הוגן, תכסה רכיבי עבודה בסיסיים ותמנע פגיעה בזכויותיהם של מבצעי השירות בפועל. כאשר מדובר במכרז עתיר כוח אדם, וכאשר איכות השירות תלויה במישרין באיכות כוח האדם, אין להתייחס לפגיעה בתנאי המתורגמנים כאל עניין חיצוני או צדדי. ההגנה על זכויותיהם היא חלק בלתי נפרד מן האינטרס הציבורי במכרז, ומטרות דיני המכרזים כוללות גם את הגשמתו של משפט העבודה המגן (עניין שלג לבן, פסקאות 6 ו-9 לחוות דעת השופט לוי; דפנה ברק-ארז **המשפט המינהלי** ג' 90-88 (2013) (להלן: **ברק-ארז**); דפנה ברק-ארז "זכויות האדם בעידן של הפרטה" **עבודה, חברה ומשפט** ח 209 (תשס"א)).

64. בפסיקה נקבע, כי הדאגה להבטיח את הזכויות המינימליות של עובדים המועסקים על ידי חברות כוח אדם, הינה עניין שהרשות הציבורית בעלת המכרז מופקדת ואמונה על שמירתו (עניין שלג לבן). בעניין זה נקבעה חשיבותם של דיני המכרזים בצומת זה:

"ייחודם של דיני המכרזים הציבוריים הוא בכך שהם ניצבים על צומת דרכים משפטי, המנקז אליו יסודות מתחומי משפט שונים. יעילות מנהלית וכלכלית, מוסר, אתיקה ציבורית, קיומו של חופש חוזים במובנו הרחב, הקפדה בעקרון השוויון, לרבות שוויון בהזדמנויות, הם חלק מן העקרונות המצטלבים בו ... הגשמתו של משפט העבודה המגן היא, להשקפתי, ממטרותיהם של דיני המכרזים, ועומדת היא על רגליה שלה, שכם אל שכם עם התכליות האחרות." (שם, פסקה 6 לחוות דעתו של השופט לוי).

"רואה אני מקום לשוב ולהטעים, הטעם-היטב, כי התפישה ולפיה יש להגן על זכויות העובדים במכרז אינה שואבת את עיקר כוחה מן התועלת שבקיומו של המכרז בתנאיה של ההצעה הזוכה, אלא עומדת היא לעצמה, כמטרה מבין שורת המטרות שמבקשים דיני המכרזים להגשים." (שם, בפסקה 9 לחוות דעתו של השופט לוי).

65. אכן, המתורגמנים אינם מועסקים על ידי נותני השירות כעובדים בשכר ומשכך באופן פורמלי אינם נחשבים "עובדים" ואף לא ניתן להצליב את התמורה במכרז כנגד רכיבים שהדין מחייב את תשלומם בסכומים מינימאליים שנקבעו בו. ואולם, מבחינה מהותית, הן בהיבט של צרכי המערכת בקבלת שירות מיטבי והן מבחינה מוסרית ביחס למתורגמנים עצמם (לא פעם, נשים וגברים הנמנים בעצמם על השכבות החלשות בחברה הישראלית ורבים מהם בגילאים מתקדמים), העותרות יטענו כי העקרונות שנקבעו ביחס להגנה על זכויות עובדים-שכירים במסגרת הליכים מכרזיים יפים גם בענייננו. מתן המשקל הגבוה למחיר על חשבון האיכות; אי תמחורם של רכיבים שמעבר לשעת העבודה; היעדר תשלום על זמן חניכה ועל זמני נסיעות לדיונים, בעיקר מרוחקים; התעלמות מרכיבים יסודיים לשירות ותמחורם (ביטולי דיונים; איחורים בתחילתם; ועוד) מביאים את המכרז בהגדרתו לפגוע בתנאי השכר של המתורגמנים בלי להבטיח הגנה מינימאלית עליהם, וכתוצאה מכך מייצרים חזקה כי ההצעות שיוגשו יהיו גירעוניות, וההפסדים יוגלגלו בין לפגיעה באיכות השירות, בין לפגיעה במי שמעניקים אותו – וככל הנראה, לשניהם.

66. כידוע, על עורך מכרז ציבורי, ובפרט כאשר השירות אותו הוא ממכרז הוא שירות ציבורי כבענייננו, חלה חובה להבטיח רמת שירות גבוהה, וכחלק מכך, לכלול בחישוביו מרכיבי רווח לספקים אשר לא יביאו לדרדור השירות. במילותיה של פרופ' ברק-ארז:

"כאשר מדובר בהפרטת שירותי רווחה, המחיר שהמדינה משלמת לגוף הפרטי צריך לגלם עלות שירות המאפשר קיום מינימלי בכבוד, ועלות רווח סביר לגוף הפרטי ספק השירות. ככל שמרכיב הרווח לא נלקח בחשבון במסגרת התעריפים שנקבעו במכרז, התוצאה היא שעלות הרווח תופחת בסופו של יום מעלות השירות שניתן ... , והתוצאה היא פגיעה ברמת השירות. מבחינה עקרונית, המשמעות של כך היא התנערות המדינה מתפקידיה בטכניקה של החצנת עלויות לספקי השירותים....

[...]

"חובת המדינה לשאת בעלויות הרווח של הגוף הפרטי נותן השירות, נגזרת גם מדיני המכרזים. כאמור, מכרזים, ומכרזי הפרטה בפרט, אינם נבחנים רק על פי שיקולי יעילות כלכלית, אלא בראש ובראשונה הם נבחנים על פי מידת התאמתם למטרות חברתיות. מחירי הפסד במכרזי הפרטה פוגעים ברמת השירות, ולכן הם קשורים קשר הדוק להפרת זכויות הציבור מקבל השירות וציבור העובדים." (דפנה ברק-ארז "מדינת-הרווחה בישראל – בין החקיקה לביורוקרטיה", **עבודה חברה ומשפט ט'** 175, 184-185 (תשס"ב)).

והדברים אודות מכרזים שנושאים הוא שירות חברתי-רווחתי, יפים אף למכרז שנושאו הוא הנגשה שפתית של הליכים משפטיים למתדיינים ולנאשמים שאינם שולטים בעברית.

67. הקשר לאיכות ירודה אשר אף פוגעת בציבור, לבין עיצוב הוראות מכרז באופן שיביא לזכיית הצעות שאינן רווחיות, הוטעם מפורשות בפסיקה:

"אכן, מקום שבו נוטל על עצמו המציע סיכון בלתי סביר וההפסד הצפוי לו הוא משמעותי ועלול לסכן את המשך עסקיו או להוביל למצב שבו לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו על פי המכרז, עלול הדבר לפגוע באינטרסים של הרשות עורכת המכרז ובאינטרס הציבור שעליו היא מופקדת בשל ביצוע ירוד של התחייבויותיו או בשל הפרתן המוחלטת. ... בעיה קשה נוספת העלולה להתעורר עקב זכייה של הצעת הפסד במכרז נוגעת להפרת החובות הקבועות בדין לעניין השמירה על זכויותיהם הסוציאליות של עובדים, במיוחד (אך לא רק) מקום שבו מדובר במכרז לאספקת שירותים עתירי כוח אדם." (עניין רון, פסקה 19).

68. עוד נפסק:

"חובתה הכללית של ועדת המכרזים היא לבחור בהצעה המתאימה ביותר מבין הצעות שהוגשו למכרז... לכאורה ככל שההצעה זולה יותר, משמעה מקסום האינטרס הציבורי וחסכון כספי הציבור. ואולם ההצעה הזולה ביותר אינה בהכרח הטובה ביותר...

אין בעובדה שמדובר בהצעה שאינה רווחית למציע כדי להוות כשלעצמה עילה לפסילת המכרז... במציאות הכלכלית יתכן כי מציע יגיש הצעה, הנעדרת רווח כלכלי, אך יש בה תועלות אחרות מבחינתו כגון חדירה לשוק... יתכן אף מקרה של רצון ל'החזקה בחיים' של עסק שיש לו עובדים או מלאי או שניהם, ובהיעדר עבודה לא רק שלא יהיה רווח אלא אף יהיו הפסדים. כמובן אין זה המקרה הרגיל, שהרי

בסופו של דבר בעולם העסקי עסקינן, והמטרה הבסיסית היא השאת רווחים. כשההצעה אינה רווחית, השאלה הנשאלת היא האם המציע יוכל לעמוד בהצעתו, שכן החשש במקרים מסוג זה הוא כי המציע אינו איתן מבחינה פיננסית, ולא יוכל לעמוד בהשלמת העבודה לה התחייב, או כי זו תהיה באיכות ירודה, ואף דברים אלה אינם בלתי אפשריים בנסיון החיים. " (עע"מ 8409/09 **חופרי השרון בע"מ נ' א.י.ל. סלע (1991) בע"מ**, פסקאות נ"ב לחוות דעתו של השופט רובינשטיין (24.5.2010)).

69. ועוד נאמר במחקר :

"אם ההפסד הצפוי לספק הינו משמעותי ועלול לסכן את המשך ניהול עסקיו, או אם מדובר בהספקת מוצר מורכב המחייב אחריות ארוכת טווח מצד הספק, בהתקשרות המחייבת מוטיבציה גבוהה אצל הספק, בהתקשרות ארוכת טווח המגלמת קושי במעקב ובפיקוח אחר ביצוע הספק, בהתקשרות המצריכה יחסי אמון בין הספק לבין הרשות וכן בנסיבות נוספות – התקשרות הפסד עבור הספק עלולה להיפך לנזק לא רק לספק עצמו אלא גם לרשות המינהלית ולציבור בכללותו." (עומר דקל **מכרזים ב' 123 (2006) (להלן: דקל)**).

70. המכרז הנדון על שורת הוראותיו, לרבות הטיית המחיר, היעדר כל תמחור מובנה לזכויות כוח האדם המבצע את השירות; גלגול כל העלויות המיועדות לשמירה על רמת השירות על הספק (בתוך כך ימי עיון, חניכה, מיון ראשוני ועוד) בלא תמחורם בנפרד מייצר מירוך לתחתית שסופו הצעות זולות באופן שמבטיח שירות נחות, או שירות שאינו מאפשר תשלום תמורה מינימלית העומדת בתנאי הדין הקוגנטי, למתורגמנים בקצה השרשרת, במיוחד בשפות אשר בהן קיים היצע רב וכוח מיקוח מופחת למתורגמנים.

2.1 אי-סבירות מהותית ופגיעה בזכויות יסוד

71. מבנה המכרז – ובפרט ההטיה המובהקת לטובת רכיב המחיר, בצד היעדר מדדי איכות מקצועיים ממשיים – אינו תואם את מהותו של השירות נשוא המכרז: שירות ציבורי חיוני, הנוגע במישרין להנגשה של ההליך המשפטי לבאים בשערי מערכת המשפט, לזכות הגישה לערכאות ולזכות להליך הוגן, כמו גם למהות העבודה השיפוטית של עשיית צדק לצד חקר האמת.

72. בהתאם להלכה, תנאי מכרז נדרשים להתחייב מאופיו או ממהותו של המכרז ולעמוד במבחני ענייניות, סבירות ומידתיות (סעיף 2א(א) לחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992; **דקל א' 459-469 (2004)**; **ברק-ארז 103-99**). ראו גם עניין **דנאל**, שם נפסל מכרז שבית המשפט קבע, כי אינו משקף באופן סביר את צורכי השירות, את ערכיו הציבוריים החשובים ואת שמירת ההון האנושי הנחוץ להפעלתו. יוער, שגם באותו מכרז מושאי השירות היו נטולי קול ומוחלשים).

73. הסרת המבחן המקצועי, היעדרם של תנאי סף ממשיים למתורגמנים, ביטול המעורבות של המשיבה ברמת השירות הנדרשת בדרך של ביטול מילון המונחים והמדריכים אליהם התחייבה במכרז הקודם, והותרת החניכה כרכיב דל ולא מתוקצב, פוגעים בליבת השירות. שירות תרגום משפטי אינו יכול להישען על הצהרות עצמיות של ספקים או מועמדים, בלי שקיים מנגנון אובייקטיבי לבדיקת שליטה בשפות, יכולת תרגום, היכרות עם מונחים משפטיים והבנה של אתיקה מקצועית.

74. במסגרת תשובות המשיבה לעותרות עובר לפרסום המכרז החדש, לא חלקה המשיבה כי כבר תחת המכרז הקודם קיימות בעיות באיכות השירות שניתן. המשיבה אף קשרה קשר ישיר בין בעיות אלו לבין התקצוב הנמוך על ידה לנושא, ולהיצע הדל לטענתה של מתורגמנים טובים שהוא גורר. המשיבה סירבה להידרש

לנושא באופן מעמיק נוכח תקוותה, כי הדבר יקבל מענה על ידי פיתוחים טכנולוגיים עתידיים; וכן בנימוק שהמכרז החדש כבר נמצא בשלבי תיקוף. מתברר כי שלבים אלו לא מנעו את ביטול מעט ההוראות שהיו קיימות במכרז הישן ושהעותרות ביקשו את יישומן בשטח; ומתשובות המשיבה עובר לפרסום המכרז החדש, עולה שהמשיבה לא חלקה על חשיבותן אלא פשוט לא סברה כי במסגרת התקציב הדל שמוקצה לנושא, היא יכולה לעמוד בהן.

75. השינויים היחידים שהוכנסו במכרז, לא הוכנסו, אם כן, לטובת הבטחת השירות, איכות ההליך המשפטי, זכויות המתדיינים או זכויות המתורגמנים – אלא אך על מנת לקבע את חוסר המעש של המשיבה בנושא ו"להגן" על עצמה מבחינה משפטית.

76. מדובר בחוסר סבירות מהותי וקיצוני. בין המכרז החדש והשינויים שהוכנסו בו לבין צרכי המערכת, מתדיינה וספקיה, אין דבר. זאת, שעה שהמשיבה מודעת היטב לבעיות הקיימות ולצורך לתקן, כעולה מהתכתובת הענפה המובאת לעיל.

3.1 התעלמות המשיבה מתשתית עובדתית רלוונטית

77. המשיבה הייתה מצוידת עובר לפרסום המכרז בתשתית עובדתית רחבה בדבר הכשלים הקיימים במערך התרגום. היא עצמה שכרה ייעוץ מקצועי בשנת 2018 והפסיקה אותו באחת בשנת 2020; היא קיבלה לידיה דוח מחקר שבו נכללו תוצרי תצפיות על הליכים מתורגמים בשנת 2024; היא החלה לקבל שורה של פניות מצד העותרות בשנת 2025. אף על פי כן בחרה לעצב מכרז שאינו מתמודד עם הכשלים הידועים ואף מעמיקם. בכך פעלה המשיבה בניגוד לחובתה לבסס החלטות מינהליות על תשתית עובדתית ראויה ומספקת (בג"ץ 5134/14 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' מועצת מקרקעי ישראל (14.11.2016) (להלן: עניין התנועה לאיכות השלטון)).

78. החובה לבסס החלטה על תשתית עובדתית היא אבן יסוד בתקינות ההחלטה. כידוע:

"החלטה חייבת להיות בכל מקרה תוצאה של בדיקה עניינית, הוגנת ושיטתית... תהליך קבלת ההחלטה על-ידי מי שהוקנתה לו סמכות על-פי חוק מן הראוי שיהיה מורכב, בדרך כלל, ממספר שלבים בסיסיים חיוניים, אשר הם הביטוי המוחשי להפעלת הסמכות המשפטית תוך התייחסות לנושא מוגדר, ואלו הם: איסוף וסיכום הנתונים (לרבות חוות הדעת המקצועיות הנוגדות, אם ישנן כאלה), בדיקת המשמעויות של הנתונים (דבר הכולל, במקרה של תיזות חלופות, גם את בדיקת מעלותיהן ומגרעותיהן של התיזות הנוגדות), ולבסוף, סיכום ההחלטה המנומקת. תהליך כגון זה מבטיח, כי כל השיקולים הענייניים יובאו בחשבון, כי תיעשה בחינה הוגנת של כל טענה, וכי תגובש החלטה, אותה ניתן להעביר בשבט הביקורת המשפטית והציבורית." (בג"ץ 297/82 ברגר נ' שר הפנים, פ"ד לז(3) 29, 49-50 (1983); ור' גם בג"ץ 5016/96 ליאור חורב נ' שר התחבורה, פ"ד נא(4) 1 (1997)).

79. בענייננו, כשלה המשיבה בחובה לבסס את ההחלטות המינהליות שמבוטאות במכרז על הראיות שנאספו ביחס לבעיות בשירות, לנחיצות בהאחדת הרמה והגנה עליה, על הנתונים שהובאו לפתחה בשנתיים שקדמו לפרסום המכרז, ולמעשה אף על המידע שלה-עצמה אודות השירות:

"כידוע, אֵל לה לרשות מנהלית לעשות מעשה טרם שעמדה על משמעויותיו, וזאת באמצעות הקפדה על פרוצדורה נאותה של איסוף ועיבוד מידע. הרשות מחויבת לאסוף את הנתונים הרלוונטיים להחלטה, לבדוק את משמעותם, לוודא שהם

מספיקים לשם ביסוס ההחלטה, ולסכם את ממצאיה בהחלטה מנומקת... כך במיוחד משיש בהחלטה משום חידוש ושינוי מדיניות. " (עניין התנועה לאיכות השלטון, פסקה 25 לפסק דינה של השופטת ברוך).

80. זאת ועוד. החלטת המשיבה בקשר למכרז אף היתה בניגוד למידע שקיבלה ותוך שינוי מדיניות מרחיק-לכת של המכרז הקודם, הפוך לזה שהתבקש כי תנקוט בו. לאחר שהובאו לפתחה כשלי השירות, ונטען כי איכותו בלתי אחידה, ולעתים מזומנות מדי – בלתי מספקת עד כדי שלילת זכות הגישה לערכאות – שינתה המשיבה את מבנה המכרז באופן שאך הגביר את ההטיה לטובת מחיר, ואת אובדן כל מדדי איכות לשירות עצמו.

81. מתשובת המשיבה לפניית העותרות בינואר 2026, בה הסבירה מדוע לא ניתן לטענתה לקיים את ההוראות שנכללו במכרז הקודם, לא כתבה המשיבה שמשום כך הוחלט להסיר מהמכרז החדש שנמצא בשלבי תיקוף. הדבר מחזק את החשד, שהמשיבה החליטה להסיר את ההוראות הללו **לאחר ובעקבות** התכתובת האמורה.

82. גם אם מכרז 63/18 לא היה מושלם, ואף אם רכיבים שונים בו לא יושמו הלכה למעשה, הוא כלל – לפחות ברמה הנורמטיבית – מנגנוני מיון, חניכה, הכשרה, תחזוקה מקצועית ובקרה. המכרז החדש אינו מחזק רכיבים אלה ואינו מתקנם, אלא דווקא מסירם או מרוקנם מתוכו. בכך אין מדובר בשכלול תכנוני רגיל של תנאי מכרז, אלא במהלך גרסיבי, שבו הרשות נסוגה ביודעין מהסטנדרט המכרזי הקודם, חרף מודעותה לכשלים הקיימים.

83. שינוי הניקוד בשירות ציבורי ולצדו הסרת הוראות יסודיות הוא שינוי מדיניות שנעשה בחטף, בלא לטרוח לאסוף אודותיו תשתית עובדתית, ולמעשה – כפי שתואר – הוא הפוך מהמסקנה המתבקשת מהתשתית העובדתית שנאספה וקשה להלום בהתחשב בתכתובת הענפה שקדמה לו, ששינוי מדיניות זה נעשה בהליך מינהלי ראוי, של איסוף מידע ושקילתו.

4.1. הפגיעה בזכות הגישה לערכאות, בהליך הוגן ובשוויון

84. המשמעות המעשית של מכרז הבנוי כך שאינו מבטיח שירות תרגום מקצועי היא פגיעה ממשית בזכות הגישה לערכאות, בזכות להליך הוגן ובשוויון המהותי בפני החוק. כשהמערכת אינה מכירה באחריותה לרמת התרגום, נפגעת ה"רקמה העדינה של הצדק":

"When the system fails to acknowledge the need to train, qualify, certify and recruit according to the principle of excellence, it is condemning itself to low-calibre interlingual performance which will seriously impair the "tissue of justice" (Morris, R. "Kingdoms Apart: Engaging the Cultures of Interpreting and Law" In: **Translation and the Law**, pp. 25–42, 39 (2009)).

85. מי שייפגעו מהשירות הלקוי הן קבוצות מוחלשות ממילא, אשר משתייכות לשולי החברה בישראל; ערבים (מירב הנוקקים לתיווך לשוני בהתאם לנתונים שהובאו לעיל); עולים, בעיקר מרוסיה ומאתיופיה; מהגרי עבודה ברישיון ("עובדים זרים"), פליטים ומבקשי מקלט; כבדי שמיעה הנוקקים לתרגום לשפת הסימנים; חסרי מעמד וקורבנות סחר בבני אדם; פלסטינים תושבי השטחים ועוד ועוד (לעניין הקשר בין תנאי המכרז לערכים המהותיים המגולמים בו, ר', כאמור, אצל מרזל).

86. פגיעה באיכות השירות משמעה התוצאתי הוא הפליה של הקבוצות הללו בגישתן לערכאות המשפט וביכולתן להשיג בהן תוצאה צודקת. כידוע, השוויון הוא זכות יסוד חוקתית, המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (ר', למשל, בג"ץ 6427/02 **התנועה לאיכות השלטון בישראל נ' הכנסת**, פ"ד סא(1) 619 (2006)). הפליה, לעומתו, "היא הרע-מכל-רע. הפליה מכרסמת עד-כלות ביחסין בין בני-אנוש, ביניהם לבין עצמם" (בג"ץ 7111/95 **מרכז השלטון המקומי נ' הכנסת**, פ"ד נ(3) 503, 485 (1996)). השוויון "הוא ערך יסוד לכל חברה דמוקרטית... הפרט משתלב למירקם הכלול ונושא בחלקו בבניית החברה, בידעו שגם האחרים עושים כמוהו" (בג"ץ 953/87 **פורז נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו**, פ"ד מב(2) 309, 332 (1988)). הפליה, לעומת זאת, "היא נגע היוצר תחושת קיפוח ותיסכול. היא פוגמת בתחושת השייכות ובמוטיוואציה החיובית להשתתף בחיי החברה ולתרום לה" (בג"ץ 104/87 **נבו נ' בית הדין הארצי לעבודה**, פ"ד מד(4) 760, 749 (1990)). בענייננו, תרגום לא איכותי לקבוצות מיעוט, פוגע גם בתחושת האמון אשר אצל ממילא אינה גבוהה ביחס לאותן קבוצות עצמן.

87. הנה כי כן, הפקרת רמת התרגום לכוחות השוק, והזנחתה המפורשת אף למעלה מכפי שהיה במכרז הקודם, מהווה הפליה של קבוצות בחברה הישראלית אשר מחד מגיעות או נאלצות להגיע, לא אחת בצמתים כאובים, לפתחן של הערכאות, ומאידך סובלות ממילא מפערי כוחות משמעותיים בתוך אותו ממשק עצמו. זוהי הפלייתן לרעה, לעומת קבוצת המתדיינים אשר שולטת בעברית, גם אם לא זו היתה הכוונה המפורשת של המשיבה, במחדליה החמורים ובשינוי המדיניות תוך הזנחת כל היבט מקצועי משירותי התרגום. כפי שנפסק:

"החובה המנהלית לנהוג בשוויון רחבה מההגנה על הזכות החוקתית לשוויון, במובן זה שהיא כוללת מצבים בהם הפליה לא פוגעת בזכות החוקתית לשוויון, לא נובעת מטעמים פסולים והיא אף אקראית או מקרית... כך, אקט מינהלי שיש לו השפעה על הפעילות הכלכלית-עסקית ועל התחרות בין עוסקים שונים, יכול להיחשב כבלתי שוויוני, למרות שאינו מעלה כל שאלה בעלת היבט חוקתי. הנטייה של בית המשפט להתערב בהחלטה המנהלית במסגרת הפעלת ביקורת שיפוטית, נגזרת מעוצמת הפגיעה בשוויון, שאין דין פגיעה קלה או לא מהותית כדין פגיעה קשה, וככל שהאינטרס או הזכות הנפגעים הם חשובים יותר כך תגבר נטיית בית המשפט להתערב בהחלטה המנהלית" (עע"מ 343/09 **הבית הפתוח בירושלים לגאווה וסובלנות נ' עיריית ירושלים**, פ"ד סד(2) 1, 32-33 (2010)).

88. טיעונה העיקרי של המשיבה ביחס להתפרקותה מאחריות לרמת השירות, כפי שעולה מתשובותיה לעותרות עובר לפרסום המכרז החדש, היא במישור התקציבי, ובו בלבד. אולם תקציב נמוך לא יכול לשמש צידוק בלעדי או מכריע למבנה מכרז הפוגע בזכויות יסוד, באיכות השירות ובזכויות העובדים המבצעים אותו. אילוץ תקציב אינם "קולב" שעליו ניתן לתלות כל מחדל מינהלי, וכי הגנה על זכויות אדם כרוכה לעיתים גם בעלות תקציבית (אהרן ברק **פרשנות במשפט - פרשנות חוקתית** 528 (תשנ"ד); ע"א 2906/01 **עיריית חיפה נ' מנורה** (25.5.2006); בג"ץ 4541/94 **מילר נ' שר הביטחון**, פ"ד מט(4) 94, 113 (1995); בג"ץ 1892/14 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לביטחון פנים**, פסקה מ"ז לפסק הדין (13.6.2017)). הדברים יפים במיוחד מקום שבו מדובר בשירות שהוא בפועל שער הכניסה של אוכלוסיות מוחלשות למערכת המשפט. כפי שנקבע:

"מושכלות יסוד הן, כי הקופה הציבורית אינה 'בור ללא תחתית', וכי פריסתה וחלוקתה של העוגה התקציבית, היא כשמיכה קצרה מכיסוי המצע כולו, נוכח המשימות והאתגרים שבפני המדינה בתחומי החינוך, הביטחון, הרווחה ועוד. על

שומרי הסף של התקציב החובה לנהוג בכספי הציבור בזהירות ובאחריות הראויה, שהרי הרשות 'כל כולה לא נוצרה כי אם לשרת את הכלל, ומשלה אין לה ולא כלום: כל אשר יש לה מופקד בידיה כנאמן... על אינטרס ציבורי חשוב זה עמד בית משפט זה לא אחת, בציינו כי משאבים מוגבלים אכן יכולים לעלות כדי שיקול ענייני, ואף להצדיק סטייה מעקרון השוויון... אולם חשוב ככל שיהיה, אין משמעות הדברים כי הנפת דגל השיקול התקציבי חזות הכל היא, והיא מאדה את שאר השיקולים." (עע"מ 7335/10 קצין התגמולים נ' לופו, פסקה כ"ז לפסק דינו של השופט רובינשטיין (29.12.2013)).

89. וכאשר התוצאה היא פגיעה בשוויון, כבענייננו, יהא משקלו של השיקול התקציבי מצומצם במיוחד. כפי שנקבע:

"אכן, בבחינת היקף ההטבות שיש להעניק לנכי צה"ל אין להתעלם משיקולי תקציב ומן הצורך לקבוע סדר עדיפויות בהקצאתו. ואולם כשעל שולחנו מונחת טענה לפגיעה בזכות לשוויון, יהיה משקלם של אלה במסגרת האיזון, מצומצם יחסית, ולא על בסיסם לבד תיקבע 'קבוצת השוויון', שהרי זה מכבר נקבע כי כדי לממש זכויות יסוד - ומי כזכות לשוויון זכות יסוד - נדרשים אמצעים כספיים, וכי 'חברה המכבדת זכויות אדם צריכה להיות נכונה לשאת במעמסה הכספית". (עע"מ 4515/08 מדינת ישראל נ' נאמן, פסקה 25 לפסק דינה של השופטת ארבל (6.10.2009)).

ז. לסיכום

90. כידוע, תפקידו של בית המשפט בעת שהוא מקיים ביקורת שיפוטית על מעשה הרשות המינהלית, הוא "לבחון את תקינות המעשה המינהלי ולוודא שהסמכות הופעלה על ידי הרשות בגדרי סמכותה, משיקולים ענייניים ובמתחם הסבירות הפתוח לפניה" (עע"מ 9018/04 סאלם נ' משרד הפנים, פסקה 13 (12.9.2005)).

91. בענייננו, החלטת המשיבה לערוך מכרז אשר גורע מאיכותו של שירות שניתן ממילא ברמה נחותה, ולהתפרק מאחריותה לאיכותו בדרך של הוצאת כל הרבדים המקצועיים מלשון המכרז לצד הסטת מלוא כובד המשקל למחיר – חורגת משמעותית ממתחם הסבירות, ותוביל לפגיעה בשוויון ובזכות הגישה לערכאות של אוכלוסיות שאינן דוברות עברית.

נוכח הפגמים החמורים שפורטו לעיל ויורדים לשורשו של עניין, יתבקש בית המשפט הנכבד ליתן סעדים במפורט ברישא לעתירה זו.

2 ביוני 2026

מיכל תגיר, עו"ד

ב"כ העותרות